ZAMAN 27 AĞUSTOS 2005 CUMARTESİ SAYI: 142 ZAMAN'LA BİRLİKTE SATILIR www.zaman.com.tr/ailem

ailem

KULLUĞA YÜKSELİŞTİR

MİRAC

- BİR İNSAN MİRAC'I İNKÂR EDERSE NE OLUR?
- MİRAC'IN MANASI NEDİR?
- EFENDİMİZ (SAS) MİRAC GECESİ NELER GÖRDÜ?

İÇİNDEKİLER

ZAMAN ailem

27 AĞUSTOS 2005 CUMARTESİ SAYI:

Feza Gazetecilik A.Ş. Adına İmti-	yaz Sahibi Ali Akbulut
Genel Yayın Müdü-	rü
Yayın Danışmanı	Hamdullah Öztürk
Yayın Editörleri	Serhat Şeftali Mustafa Aydın Şemsinur B. Özde-
Katkıda Bulunanlar	Ali Demirel Ali Budak
Tasarım	Mehmet Şimşek
Kapak	Orhan Nalın
Sorumlu Müdür ve Yayın Sahibi	Temsilcisi
Reklam Koordinatö-	rü
Yayın Türü	Yaygın Süreli

Çobançeşme Mh. Kalender Sk. No: 21. 34196 Yenibosna-İstanbul Tel: 0212 639 34 50 (pbx) www.zaman.com.tr
Baskı: Feza Gazetecilik AŞ Tesisleri

http://www.zaman.com.tr/ailem
Öneri ve teklifleriniz için: ailem@za-

Mirac denilince aklınıza ne geliyor?

Size "Mirac ne anlatıyor?" denilse tek kelimeyle ne cevap verirdiniz? Bu soruyu bazı Ailem okurlarına sorduk ve işte aldığımız cevaplardan öne çıkanlar:
Kulun Rabb'iyle buluşması,
İhtişam,
Namaz,
Cennet vatana dönüş yolculuğu,
Manevi hicret,
İbretli bakış,
Kulluğa yükseliş,
Tesbihatın hakikati,
Manevi yardım,
Dönüş,
Geleceğin müjdesi,
Kendi miracım,
En zirve kulluk,
Bir insanın Rabb'iyle buluşması,
Yükselme,
Hasbihal,
Namaz,
Yükseliş,
Ulvileşmek,
Namazın farz kılınması,
Teslimiyet,
İman,
Yükselmek,
Zaman ve mesafelerin canına okumak!
Bir O'na (sas) özel,
Kàb-ı Kavseyn boyutu...,
Yine ümmetî... Yine ümmetî demek,
Hakikate şahitlik,
Nübüvvetin sırlarını en kapsamlı anlatan olay,
Onur,
Kavuşmak,
Sevgi,
Öteleri keşif,
Gerçeği görme.
***
Mirac olayını bir kez de "Bize ne anlatıyor?" yönüyle okumalısınız. Herkesin kendi miracında yolu açık ve hayırlı olsun.

Serhat Şeftali | s.seftali@zaman.com.tr

BİR NOT:
Bu sayımızda çok özel bir konuyu detaylı bir şekilde işlemeye çalıştık. Mirac, çok derinlikli bir konu olduğu için, ilgili dini terimleri kısmen açıklasak da aynen vermek zorunda kaldık. Anlayışla karşılacağınızı umuyoruz. Bütün okurlarımızın ve İslam Âleminin Mirac'ını tebrik ediyoruz.

Mirac, sıkıntılarla dolu, Efendimiz'in (sas) neredeyse yalnız kaldığı bir ortamda meydana gelmiştir. İnsanların terk ettiği bir ortamda Rabbimiz kulunu muhteşem bir davetle taltif etmiştir.

■ MUSTAFA AYDIN

Mirac hangi atmosferde gerçekleşti

Mirac hadisesi, bir dizi sıkıntılı ve üzücü hadiseden sonra meydana gelmiştir. Efendimiz'in mübarek eşleri Hazreti Hatice validemiz vefat etmiş, daha sonra da amcası Ebu Talib'in ölümüyle daha da yıkılmıştır. O seneye Hüzün Senesi denmiştir. Efendimiz'in günlerce dışarı çıkmadığı olmuştur. Dışarı çıktığında ise Kureyş müşriklerinin, Ebu Talib'ten dolayı yapmaya çekindikleri davranışlarla karşı karşıya kalıyordu. İşte onlardan birkaçı:

■ Hz. Peygamber (sas), başı toz toprağa bulanmış halde evine geldi. Müşrikler başına toprak saçmışlardı. Kızlarından biri, başındaki, toprağı temizlerken ağlamaya başladı. Bunun üzerine, şöyle buyurdu: "Kızım, ağlama! Muhakkak ki, Allah, babanı koruyacak ve savunacaktır."

■ Hz. Peygamber (sas), bir yanında Hz. Ebubekir (ra), diğer yanında Hz. Osman (ra) olduğu halde Kabe'yi tavaf ediyordu. Müşriklerin bazıları da Kabe'nin hizasına oturmuşlardı. Efendimiz'e sataştılar. Ebu Cehil, yerinden sıçrayarak Hz.Peygamberin (sas) yakasını tuttu. Diğerleri de harekete geçtiler. Kısa bir itiş-kakıştan sonra müşrikler dağıldılar. Hz.Peygamber (sas): "Vallahi, Allah'ın (cc) acil azabını hak edinceye kadar, siz bu işten vazgeçmeyeceksiniz! Sizler, Peygamberiniz için ne kötü bir kavimsiniz!" buyurdu ve evine döndü. Hz.Ebubekir (ra) ve Hz.Osman (ra) da kendisini eve kadar takip ettiler. Hz.Peygamber (sas), kapısının önünde durarak onlara yönelip:

- Sevininiz! Hiç şüphesiz, Yüce Allah, dinini açıklayacak ve üstün kılacak. Peygamberine de yardım edecek. Şu gördüğünüz kimselerin de sizin ellerinizle, tez zamanda canlarını alacak! Hz.Osman (ra) şöyle diyor:

- Vallahi ben, yüce Allah'ın (cc), bizim ellerimizle, onların canlarını aldığını gördüm.

■ Ukbe, Peygamber'e düşmanlıkta müşriklerin en ileri gidenlerindendi. Hz. Peygamber (sas) Kabe'nin yanında namaz kıldığı sırada, Ukbe yanına geldi. Omuz atkısını toplayarak, boynunu sıkmaya ve boğmaya başladı. Sonunda Peygamber dizlerinin üzerine düştü. Çevredekiler, öldüğünü sanarak bağrışmaya başladılar. Hz. Ebubekir (ra) yetişerek Ukbe'yi Peygamberin üzerinden çekti ve bağırdı: "Rabbim Allah'tır" diyor diye bir adamı öldürecek misiniz!"

■ Hz. Peygamber (sas), Kabe'nin yanında namaz kılıyordu. Yakında oturan müşriklerden birisi bir teklifte bulundu: "İçinizden kim, falanca kişinin evinde kesilmiş bulunan devenin midesi ve bağırsaklarını getirip de bu adamın sırtına atabilir?" Ukbe bin ebi Muayt, ayağa kalktı. Pislikleri alıp getirdi. Secdeye eğildiği sırada Hz. Peygamberin (sas) sırtına bıraktı. Hz. Peygamber (sas) başını secdeden kaldıramıyor, müşriklerse bu duruma kahkahalarla gülüyorlardı.

Bir çıkış yolu bulmak için Taif'e giden Efendimiz'e orada da müşrikler hakaretlerde bulundular, taşlattılar.

İşte bu ve buna benzer sıkıntılı hadiselerden ve zahiren yapayalnız kalmış durumdayken Mirâc hâdisesi hicretten 1,5 yıl kadar önce meydana gelmiştir. Hz.Peygamber (sas), Kabe'nin Hicr denen yerine gidip ayakta durdu, müşriklere yaşadıklarını anlattı. Hiç biri inanmadı. Hz.Peygamber (sas), üzgün bir halde bir tarafa çekilip oturdu. Bu sırada Ebu Cehil çıka geldi. Söylenenleri duymuştu. Onunla alay etmek istiyordu. Mescid-i Aksa'yı sordu. Efendimiz de en ince ayrıntısına kadar anlattı. Çünkü Rabbimiz o anda Aksa ile aradaki perdeleri kaldırıvermişti. Müşrikler şaşkınlığa düştüler. Bunun üzerine müşriklerden bir kısmı: "Ey Muhammed! Sen bize kervanlarımızdan haber ver. O bizim için Mescid-i Aksa'dan daha önemli. Sen onlara rastladın mı?" dedi. "Evet, vallahi filan oğullarına rastladım. Bir deve kaybetmiş, onu arıyorlardı. Onların kafilesi şu anda Tenim yokuşundan iniyor. Kafilenin önünde de, siyah renkli erkek bir deve var."

Kureyşliler, koşarak Tenîm yokuşuna doğru gittiler. Verilen haberleri yalan çıkarmak umuduyla beklemeye başladılar. Fakat kervan göründüğünde hayal kırıklığına uğrayacaklardı. Sordukları tüm sorular cevaplanmış, verilen haberler doğru çıkmıştı. Fakat söyledikleri "Bu apaçık bir sihir" demekten ibaret oldu.

"Sıddîkıyet" makamı sahibini buldu

Müşriklerden bir kısmı Hz.Ebubekir'in (ra) yanına koştular:

- Ey Ebubekir! Muhammed'in söylediklerinden haberin var mı? Güya bu gece Mescid-i Aksa'ya gitmiş, namaz kılmış ve dönmüş!

- Siz Onun hakkında yalan söylüyorsunuz.

- Hayır, kendisi şu anda Mescid'de halka bunları söylüyor.

- Vallahi O bunu söylediyse muhakkak doğrudur.

- Sen onu doğruluyor ve kendisinin bir gecede Mescid-i Aksa'ya gidip döndüğüne inanıyor musun?

- Evet, bunda şaşacak ne var? Gecenin, gündüzün herhangi bir saatinde kendisine semadan haber geldiğini bana haber veriyor, ben onu da tasdik ediyorum.

Bunları söyledikten sonra, doğruca Hz.Peygamber'in (sas) yanına gitti: "Ey Allah'ın (cc) peygamberi! Sen şu halka, bu gece Beytül Makdis'e gittiğini söyledin mi?

- Evet!

- Ey Allah'ın (c.c) peygamberi! Onu bana tarif et! Çünkü ben oraya gitmiştim." Hz.Peygamber (sas) tarif etti: "Doğru söylüyorsun! Şehadet ederim ki, Sen Allah'ın (cc) peygamberisin!". "Ey Ebubekir! Sen de Sıddîk'sin (doğrunun tasdikçisi, doğrunun şahidi)! O günden sonra Hz. Ebubekir (ra), Sıddîk olarak anılmaya başladı.

Efendimiz niçin vâsıtalarla gitti?

Allah'ın kudretine göre vasıtalara gerek yoktur. Yüce Allah'ın dilediğini bir anda herhangi bir yere ulaştırmaya gücü yeter. Fakat bütün bunlar, âyetlerini göstermek ve ikramını ortaya koymak cümlesinden sayılır. Çünkü "O'na âyetlerimizden/mucizelerimizden gösterelim diye" ifadesi gereğince gaye İsrâ ve Mirac'ın hikmetini göstermektir. Ayrıca vasıtaya bindirme Resulünü şereflendirmek içindir.

Tefsircilerden bazıları gök cisimlerinin hareketlerinin süratlerinden bilimsel misaller getirerek İsrâ ve Mirac'daki süratli yürüyüşü akıllara yaklaştırmaya çalışmışlardır. Fakat doğrudan doğruya İlâhî âyetlerden olan böylesine büyük bir mucize, normal bir görüş açısı ile açıklanabilmekten uzaktır. Benzeri görülmemiş bir olayı benzerleri ile düşünmeye kalkışmak zordur. O, ancak müşahede veya haber ile bilinir. İsrâ hadisesini iyice anlayabilmek için Burak hadisi bize bir düşünce prensibini vermiyor değildir. Çünkü Burak kelimesinin berk (yıldırım) kelimesinden türemiş olduğu apaçıktır. Peygamber'imizin hadisinde onun tanımlanması şu şekildedir: "Boyu merkepten büyük, katırdan küçük bir hayvandır ki, ayağını gözünün (gördüğü yerin) son noktasına basar." Bu ise şimşek ve elektrik süratini anlatır. Biz bu prensiple İsrâ'nın süratini bir dereceye kadar düşünmek ve böyle bir nakliye vasıtası üzerine binenin elektrikten etkilenmeyerek hiç sarsılmaksızın tam sükûnet ve huzur içinde mesafeyi katlayabileceğini düşünebiliriz. Ve bu şekilde Burak ve Mirac vasıtalarının özel olarak tahsisine bir hikmet yönü de düşünebiliriz. Fakat bütün bunlar, en fazla noksan akıldan tam akla yaklaştıracak iman delilleri olabilir. Yoksa yer, zaman, hareket, ruh nitelikleri meselelerinin mahiyetiyle ilgili bulunan ve Yüce Allah'ın kudretinin en büyük âyetlerinden olan Mirac mucizesi üzerinde düşünmek, aklın anlayış ölçüsünden çok yüksektir. Onun için demişlerdir ki, o Mirac nitelendirilemeyecek kadar yücedir. O, her şeye gücü yetendir. Hiçbir şey O'nu aciz bırakamaz. Nurundan yarattığı dostunu (Hz. Muhammed'i) ziyaretine davet etmiş, meleklerinin ileri gelenlerinden gönderdiklerini göndermiş. Cibril, binitinin üzengisini, Mikail de yularını tutmuş. Nihayet bir sınıra kadar varmış, sonra da noksan sıfatlardan münezzeh olan Yüce Allah, dilediği şekilde o işi kendisi üstlenmiş. Şimdi O Allah'ın dostuna uzun gelecek hangi mesafe ve nurlu cesedine engel olacak hangi cisim düşünülebilir?

Allah Resulü'nün (sas) vasıtalarla gitmesi O'na Yüce Yaratıcı'nın ikramlarını göstermek istemesinden kaynaklanmaktadır.

sağlık kaynağınız...

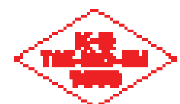
Günlük beslenmemizde en fazla tüketilmesi gereken gıdalar bölümünde tahılları ve tahıl ürünlerini (buğday, mısır, pirinç, bulgur, yulaf, çavdar, makarna, kuskus vb.) görüyoruz. Sonra meyve ve sebzeleri...

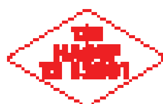
Doygun Ekmek, buğday tanesinin tamamından üretildiği için E ve B grubu vitaminleri ile demir, çinko, kalsiyum açısından zengindir. Diyet lifi ve doymamış yağlar bakımından eksiksizdir. Hiçbir kimyasal katkı ve koruyucu madde içermediğinden %100 doğaldır.

Doygun ekmek, sağlık demek...

DOYGUN

www.doygun.com.tr

0212 344 77 01

Mirac yolculuğunda, mesafelerin belirli araçlarla katedilmesi bize olgunlaşma mertebelerini anlatır. İlmen, fikren, Sidreye ve Kàb-ı Kavseyn'e varma ve nihayet Rabb'e ulaşma...

■ DR. VEHBİ KARAKAŞ

Mirac'ın hakikati nedir?

Mirac'ın hakikati, Peygamberimizin "meratib-i kemalatta seyr-i sülûkündan ibarettir." Yani olgunlaşma mertebelerinde ilerleme kaydetmesi ve mesafe almasıdır. İlmen, fikren, halen ilerlemesi, kemal mertebelerini aşması, Sidre'ye uçması, Kàb-ı Kavseyn makamına yanaşması, Hakk'ın cemaline kavuşmasıdır.

Olgunlaşma nasıl ve ne ile olur?

Meratib-i kemalat denilen "olgunlaşma mertebeleri", gezmekle, görmekle, anlamakla kazanılır. Efendimiz Hz. Muhammed (sas) Mirac'la kimsenin gezmediği yerleri gezmiş, göremediği yerleri görmüş, anlayamadığı şeyleri anlamıştır. Burak'a binmiş, berk sür'atiyle gitmiş, gökleri seyretmiş, menzilden menzile, daireden daireye girmiş, mertebeden mertebeye yükselmiş, Cenab-ı Hakk'ın her yerdeki hâkimiyet ve rubûbiyyetini görmüş, o dairelerin semalarında (göklerinde) yahut o semaların dairelerinde makamları bulunan ve kardeşleri olan peygamberlerle birer birer görüşmüş, tâ "kab-i kavseyn" tabiri ile ifade olunan imkân ve vücûb arası bir makama girmiş, zaman ve mekan kayıtlarından uzak olarak Cenab-ı Hakk'ın kelamına ve sohbetine muhatap olmuş, Cemal'ini görmekle şereflenmiştir. Ne büyük mazhariyyettir bu? Dünyada iken baş gözüyle kâinatin Yaratıcı'sını görmek, peygamberler de dahil hiç kimseye nasip olmamıştır. Onun içindir ki o göklerin, fizik ve metafiziğin yolcusuna, o Hakk'ın misafirine kemalat ve fazilette kimse ulaşamamıştır, onun için O eşsizdir.

Fena aleminden beka alemine girişi nasıl anlamalıyız?

Mirac, Hz. Muhammed (sas) Efendimiz'in fena aleminden, beka alemine girmesidir. Mirac, bir Dünyalı'nın (sas) ruhuyla ve cismiyle fizik aleminden ayrılıp metafizik alemine uçmasıdır. Anlatılması mümkün olmayan şeyleri bir anda görüp dönmesidir. Mirac olayını ve Mirac'da cereyan eden hadiseleri insan kavrayamayabilir. Çünkü beka aleminde görülenleri, fena alemde ölçecek, tartacak bir alet yok.

FOTOĞRAF: KÜRŞAT BAYHAN

Mirac yolculuğu bize Hakk'a ulaşmada izlenecek yolu da tarif eder.

Onun için Mirac'ın Sultanı, Hakk'ın davetlisi olan Peygamberimiz, cenneti, Cenab-ı Hakk'ın kudsî hadisinde geçen şu ifadelerle tanıtmak istemiştir: "Ben salih kullarıma öyle şeyler (ve öyle bir cennet) hazırladım ki, ne göz görmüş (onun gibisini), ne kulak işitmiş, ne de insan oğlunun hatır ve hayali (onun güzelliğini) canlandırabilmiştir."

Peygamberimiz'in Mirac'a bir anda gidip dönmesini anlayabilmemiz için bir misal verelim: Bir anne karnında dördüz bulunduğunu düşünelim. Bir hikmete binaen anne karnı açılsa, o dördüzlerden biri dünyaya çıkarılsa dünya ve içindeki şeyler gösterildikten sonra tekrar anne karnına konulsa bu çocuk:

- Arkadaşlar! Ben bir anda dünyaya götürüldüm, getirildim. Dünyanın her yerini gezdim, her şeyini gördüm, dese yalan söylemiş olur mu? Olmaz. İşte Mirac hadisesi bu. Bir anda dünya ananın karnı açılıyor, fena aleminin kapıları açılıyor. İçimizden Birisi, Birincisi ve Sonuncusu ahirete alınıyor, gezdiriliyor, gökler ve göklerin sakinleri, Arş, Kürsi, Levh u Kalem, Sidre-i Münteha, Cennetler ve Mevla'nın cemali, Cehennem ve Cehennemlikler bir anda gösteriliyor tekrar dünyaya gönderiliyor,

Anne karnından dünyaya getirilen ve tekrar yerine konulan diğer arkadaşları:

- Madem bir anda dünyaya gittim geldim diyorsun, öyleyse dünya nasıl? Bize anlat, deseler; bu zat dünyayı onlara nasıl anlatsın? Anlatamaz. Anlatsa dahi dinleyenler anlayamaz, Çünkü dünya ile anne karnının hiçbir benzerliği yok ki, dağ dese anne karnında dağ yok, orman dese orman yok; yer, gök, ay, güneş, cennet gibi bir bahar, cehennem gibi bir kış var dese, hiçbirini anlayamazlar, Çünkü bunların hiçbiri anne karnında yok. Bu uzun ve şaşırtıcı cevapları bırakır da "dünya öyle bir yer ki ne gözünüz onun benzerini görmüş, ne kulağınız işitmiş, ne de hayaliniz canlandırabilmiştir" dese hem onları ikna etmiş olacak hem de meraklarını ateşlemiş olacaktır. İçlerinde "keşke biz de gidip görsek" arzusunu uyandıracaktır. Cenab-ı Hak da bu arzularını gerçekleştirecek, dokuz ay sonra onları umdukları dünyaya kavuşturacaktır.

Mirac'ın uzun mesafesiyle, "Andolsun ki, Biz insanoğluna şahdamarından daha yakınız!" mealindeki ayetin ifade ettiği mesafesizliği nasıl bağdaştırmalıyız?

Cenab-ı Hak, bize son derece yakındır; biz ise O'na son derece uzağız. Güneş buna en güzel misaldir. Güneş, elimizdeki aynamız sayesinde bize son derece yakındır. Eğer güneşin şuuru olsaydı aynamız aracılığıyla bizimle konuşabilirdi de. Çünkü o ışığı ve ısısıyla bize bizden yakındır. Biz ise ondan, onun zatından 149,5 milyon kilometre uzağız. Teşbihte hata olmasın Şems-i Ezeli olan Allah, isim ve sıfat ışıklarıyla her şeye her şeyden daha yakındır. Çünkü Vacibü'l-Vücûd'dur, mekândan münezzehtir, hiçbir şey O'na perde olamaz. Fakat her şey son derece O'ndan, O'nun Zat'ından uzaktır. İşte Peygamberimizin uzun mesafeyi tayyederek (dürerek) gitmesi ve bir anda yerine gelmesinin sırrı ve sebebi budur. Biz güneşe gidecek olursak ne kadar uzun zaman alacağı malum. Ama güneş bize gelecek olsa ne kadar kısa zamanda o uzun mesafeyi katedeceği de bilinmektedir. İşte Peygamberimiz'in Mirac'ında böyle bir tecelli vardır. Yani Şems-i Ezelî'nin akrebiyetinin tecellisi. Mi'rac, Peygamberimiz'in velayetinin seyr-i sülûkudur. Veliler nasıl ruhanî seyr-i sülûklarıyla kırk günden tâ kırk seneye kadar iman mertebelerinin hakka'l-yakîn derecesine çıkıyorlar; bütün velilerin sultanı olan Peygamberimiz de sadece kalbi ve ruhuyla değil, cismi, duyguları ve latifeleriyle kırk sene yerine kırk dakikada, belki bir anda veliliğinin en büyük kerameti olan Mirac'la büyük bir cadde açmış, iman hakikatlarının en yüksek derecelerine gitmiş, Mirac merdiveniyle Arş'a çıkmış, Kàb-ı Kavseyn makamında Allah'a ve ahirete imanı gözüyle görmüş, cennete girmiş, ebedî saadeti müşahede etmiş, ümmetinin bütün velileri o Mirac'ın gölgesinde seyr-i sülûk yani kalbî ve ruhanî yürüyüş yapsınlar diye o büyük caddeyi açık bırakmıştır.

Mirac'a lüzûm var mıydı?

Peygamberimiz'e kadar geçen zaman içerisinde çeşitli bölgelerde birden fazla peygamber de bulunabiliyordu. Aynı anda, aynı bölgelerde iki peygamber görevlendirildiği de vaki idi. Peygamberimiz'le bu duruma son verilmiş oldu. Çünkü Cenab-ı Hak O'nu bütün bir âleme cin ve inse hatta bütün bir kâinata son peygamber olarak tayin etmişti. Çünkü zaman ahirzamandı. Ondan sonra bir daha peygamber gönderilmeyecekti. O nübüvvet müessesesinin hatemi, peygamberlerin sonuncusu Hatemü'l-Enbiya idi. Kıyamete kadar insanlığın tek mürşidi, müjdecisi, kurtarıcısı O ve O'nun nuru olacaktı. Kâinatın şerefi, gözü, gözdesi, âlemlerin fahri, insanlığın efendisi olan bir Zat'ın elbette ki kâinatı gezmesi, görmesi ve kâinat içindeki şeyin en yüksek maksadını, en büyük neticesini anlaması gerekiyordu, Ve her tabakanın ayrı ayrı kulluk vazifelerini bilmesi, Allah'ın rubûbiyyetinin saltanatını, hakimiyyetinin haşmetini müşahede etmesi, nelerle hoşnut olacağını öğrenmesi, gördüklerini ve öğrendiklerini anlatması; böylece Allah'ın saltanatının dellalı olması lazım geliyordu, Onun için Mi'rac gibi bir seyahate lüzûm görüldü. Çünkü oturarak edinilen bilgi ile, gezilerek, görülerek edinilen bilgi bir değildi. Onun için Peygamberimiz, Cenab-ı Hakk'ın emri ve izni ile kâinatı dolaştı, gökleri gezdi, gördü, Cenab-ı Hakk'ın en büyük dairesinin adı olan Arş-ı Azam'a çıktı imkân ve vücûb ortasında Kab-ı Kavseyn ile ifade edilen makama girdi ve Zat-ı Celil-i Zü'l-Cemal ile görüştü.

Elbette onun mübarek cismi, yüce ruhuyla Arş'a kadar beraber gitmiştir

Peygamberimiz Mirac'a ruhu ile mi gitmiştir, yoksa cismiyle mi? Rüyasında mı gitmiştir, yoksa uyanıkken mi?

Bu sorunun cevabı tartışmalıdır. "Ruhu ile ve rüyada gitmiştir." diyenler olduğu gibi; "hem ruhu hem de cesediyle gitmiştir." diyenler de vardır. Bu ikinci görüşü benimseyen Veliyyullah Dihlevî, "Mirac bedenle cereyan etmiştir; ama o sırada beden, ruhun sıfatlarını taşır vaziyette bulunmuştur." der. Bediüzzaman bunu: "Latif cismi, sür'atli ruhuna tabi olmuştur." sözüyle ifade etmiştir. Her iki görüş mensupları kendilerini haklı çıkarabilecek deliller ortaya koyabilmekteler. Bediüzzaman bu meseleyi şu şekilde izah etmektedir: Yüce Allah mülkünde ve melekûtundaki harika ayetlerini (mucizelerini) göstermek, şu alemin tezgahlarını, kaynaklarını ve insanlığın ahirete ait amellerinin neticelerini Peygamberimize temâşâ (seyr) ettirmek istemiştir. Elbette Peygamberimiz'in, alem-i mubsirat (görülmesi gereken alem) in anahtarı hükmündeki gözünü ve alem-i mesmuat (işitilmesi gereken alem)deki ayetleri işiten kulağını Arş'a kadar beraber alması lazım geldiği gibi; ruhunun hadsiz vazifelerine sebep olan alet ve cihazlarının makinesi hükmündeki mübarek ismini dahi Arşa kadar götürmesi aklın ve hikmetin muktezası (gereği) dır. Cenab-ı Hak, hikmetinin gereği olarak Cennet'te cismi, ruha arkadaş edecek, çünkü ruh, dünyada iken kulluk vazifelerini cesetle beraber yapmıştır...

Bin türlü zorluklarla ve uçakla ancak birkaç kilometre yükseğe çıkılabilir, bir insan cismiyle binler senelik bir yolu nasıl bir kaç dakikalık bir zaman içinde gidip gelebilir?

Dünya gibi ağır bir cisim, fenni hesaplara göre yıllık hareketiyle bir dakikada 188 saatlik bir mesafeyi kat' ediyor. Takriben 25 bin senelik bir yolu, bir senede alıyor. Acaba dünyamıza şu muntazam hareketi yaptıran ve bir sapan taşı gibi döndüren Kudreti Sonsuz, bir insanı Arş'a çıkaramaz mı? Güneşe koyduğu çekim kanunuyla pek ağır bir cisim olan dünyayı, Mevlevî gibi güneşin çevresinde gezdiren Şems-i Ezel (Allah), rahmetinin cazibesiyle ve muhabbetinin cezbesiyle bir kulunu cismiyle beraber berk (şimşek) gibi Arş-ı Rahman'a çıkaramaz mı?

Miracın benzeri bir başka olay var mı?

Miracın benzeri olaylar o kadar çok ki hesaba gelmez. Mesela: Her göz sahibi, gözüyle yerden ta Neptun gezegenine kadar bir saniyede çıkabilir. Her ilim sahibi, astronomi kanunlarına binip, yıldızların ta arkasına bir dakikada gidebilir. Her iman sahibi, namazın rükünlerine fikrini bindirip bir çeşit mirac ile kainatı arkasına atıp, Huzur'a kadar gider. Her kalb sahibi ve her kâmil veli, seyr-i sülûk (ruhi yürüyüş) ile Arş'tan, Allah'ın isim ve sıfatlarının dairesinden kırk günde geçebilir. Hatta Şah-ı Geylanî ve İmam-ı Rabbani gibi zatlar, sadık ihbarlarıyla bir dakikada Arş'a kadar ruhen yürüdüklerini söylemektedirler. Nurani cisimler denilen meleklerin Arş'tan ferşe, ferşden Arş'a kısa bir zamanda gidip gelmeleri de Miracın bir emsalidir. Hem Cennet ehli, mahşerden Cennete kadar olan beş yüz senelik mesafeyi kısa bir zamanda almaktadırlar. Bu kadar örnekler gösteriyor ki: Bütün evliyaların sultanı, bütün mü'minlerin imamı Efendimiz'e (sas) layık bir seyr-i sülûk, bir seyahat, bir mi'rac olması haktır.

Resûlullah Efendimiz'e dünyada iken cennet ve cehennemin gösterilmesinin hikmeti nedir?

Bunda çok hikmetler vardır, biz sadece bir tanesini söylemekle yetineceğiz:

Cennetin iyilik ve güzellikleri sınırsız, cehennemin de azabı ve dehşeti sınırsızdır. Eğer onları Peygamberimiz dünyada iken görmeyip de kıyamet gününün başlarında görseydi, cennetin güzelliklerine dikkati takılabilir, ya da cehennemin dehşetinden korkabilirdi. Bu da, o gün şefaat bekleyen ümmetine bütünüyle yönelmesine engel olabilirdi. Onun için Yüce Allah Mirac Gecesi'nde bunları gösterdi ki o gün onlar kalbini ve dikkatini fazlasıyla meşgul etmesin. Etmesin ki o gün sadece ümmetini düşünsün, ümmetinin kurtuluşu için şefaat hakkını kullansın. Bu da merhameti sonsuz Allah'ın lütuf ve merhametinin ayrı bir tecellisi değil mi?

Mirac gecesi vuku bulan mucizeler akıllara durgunluk verecek boyuttadır. Alemlerin Efendisi (cc) Fahr-i Kâinat (sas) için tüm perdeleri kaldırmıştır.

■ DR. VEHBİ KARAKAŞ

Mirac gecesinde EFENDİMİZ (sas) NELER YAŞADI?

Mirac gecesi, Peygamberimizin Mekke'de bulunduğu bir sırada uyku ile uyanıklık arası bir halde iken Cebrail'in (as) gelip, Peygamberimizi ameliyat ettiği, kalbini açıp zemzem ile yıkadığı, içi hikmet ve iman dolu altından bir tas getirip içindeki hikmet ve imanı Hz. Peygamber'in kalbine boşalttığı sonra da üzerini kapattığı bir gecedir. Mirac gecesi, Kâinatın Efendisi sevgili Peygamberimize Cennet'ten, katırdan küçük, merkepten büyük, şimşek gibi çakan, yıldırım gibi uçan, adımını gözün gördüğü en uzak noktaya atan ak bir Burak'ın getirildiği, Peygamberimizin ona bindirildiği, Kudüs'teki Beytü'l-Makdis'e götürüldüğü, Burak'ı mescidin kapısına bağlayıp içeri girdiği, orada iki rekat namaz kıldığı, bir rivayete göre de orada hazır bulduğu bütün peygamberlere imam olup iki rekat namaz kıldırdığı ve bütün peygamberlerin varisi kılındığı, çıkınca Cebrail tarafından birisinde süt, birisinde şarap olmak üzere iki kadehin sunulduğu, Peygamberimizin onlara baktıktan sonra sütü tercih etmesi üzerine Cebrail'in: "Hamd olsun o Allah'a ki seni fıtrata uygun olana yönlendirdi. Şayet şarabı alsaydın ümmetin azıp sapardı!" dediği bir gecedir. Mirac gecesi, Peygamberimizin, Mescid-i Aksâ'dan Mirac ile, yani manevî bir asansörle yedi kat göklere çıkarıldığı, her katta gezdirilip bir peygamberle görüştürüldüğü bir gecedir. Hz. Peygamber (sas), göklere doğru yükselirken birinci katta Adem, ikinci katta İsa ve Yahya, üçüncüde Yusuf, dördüncüde İdris, beşincide Harun, altıncıda Musa, yedincide İbrahim'le (aleyhimüsselam) karşılaştığı, İbrahim Peygamber'i (as) Beytü'l-Ma'mûr'a sırtını dayamış dururken bulduğu bir gecedir.

Cennetlik ve cehennemlikler

Mirac gecesi, Peygamberimizin, göğün birinci katında ziyaret ettiği insanlığın babası Âdem'in (as) sağ ve solunda birtakım karaltılar gördüğü; sağına bakınca güldüğüne, soluna bakınca ağladığına şahid olduğu, Cebrail'e (as):
"Bunlar niçin ağlar, niçin güler?" diye sorduğu; Cebrail'in de (as):
"Bu karaltılar çocuklarının ruhlarıdır. Sağındakiler cennetlik, solundakiler cehennemliktir. Onun için sağına bakınca güler, soluna bakınca da ağlar." diye cevap verdiği gecedir.

Bu gece Habib ile Mahbûb'un, Âbid ile Mâbud'un, Ârif ile Mâruf'un birbirine kavuştuğu vuslat gecesidir. Muhabbet ve saadet gecesidir, 14 asır önce fezanın füzesiz fethedildiği gecedir.

■ PROF. DR. DAVUT AYDÜZ

Efendimiz (sas) neler gördü?

Mirac Gecesi, Efendimiz'in, Beyt-i Mâmûr'un bir nevî meleklerin mescidi olduğuna, her gün oraya ibadet için 70 bin meleğin girdiğine, her girene de kıyamete kadar geri dönme sırası gelmediğine şahid olduğu bir gecedir. Mirac gecesi, yine yedinci katta Peygamberimizin karşısına "Cennetü'l-Me'vâ'nın gövdesi olan Sidre-i Münteha" sahasının açıldığı; olacak şeylerin kaderini yazan Kalem'in cızırtılarını işittiği, Cennet'ten getirilen yeşil bir Refref'e bindirildiği, asıl suretinde, 600 kanadıyla birlikte gördüğü Cebrail'in: "İşte bu Sidre-i Müntehadır, ben buradan bir parmak ucu ileri geçecek olursam yanarım!" dediği bir gecedir.

Mirac gecesi, bundan sonra Peygamberimizin, tabir caizse gövdeden öze doğru yol aldığı, fena âleminden beka âlemine girdiği, Sidre-i Münteha'dan Cennet'e götürüldüğü, Cennet'in inciden yapılmış (tarifi mümkün olmayan güzellikte) köşklerini misk kokulu topraklarını, çağıl çağıl akan sudan, sütten, sarhoşluk vermeyen şaraptan ve baldan ırmaklarını müşahede ettiği, kendisine Cehennem'in (ve cehennemliklerin) gösterildiği Rabbine yükseltildiğinde bakırdan tırnakları olan ve onlarla yüzlerini ve göğüslerini kazıyan bir topluma rastladığı, "Ey Cebrail bunlar kim?" diye sorduğu, Cebrail'in de, "Onlar insanların etini yiyen, arkasından çekiştirip gıybet eden ve insanların namus ve şerefiyle oynayanlardır." şeklinde cevap aldığı bir gecedir. Mirac gecesi, Peygamberimizin, hakkında, "Nihayet yedinci kat göğe çıkmıştım. Ufka baktım. Bir de ne göreyim: Gök gürültüsü, şimşek ve kulakları patlatan sayhalar, çığlıklar. Bir toplumun yanına götürüldüm, öyle toplum ki karınları, dıştan bakınca içleri görünen ve içi yılanlarla dolu bulunan evler gibiydi." diye haber verdiği ve "Bunlar kim ey Cibril?" diye sorduğu; Cebrail'in de: "Bunlar, faiz yiyenlerdir", diye cevap verdiği bir gecedir.

Mirac gecesi, mü'minin miracı olan ve mü'mini Cennet'e götüren beş vakit namazın farz kılındığı, Bakara Sûresi'nin İslâm akidesini tespit eden ve mü'minlerin Mevlâ'ya nasıl yalvarmaları gerektiğini öğreten son âyetlerinin indirildiği, Hz. Muhammed'in (sas) ümmetinden Allah'ı inkâr etmeyenlerin, O'na ortak koşmayanların bağışlanabilecekleri müjdesinin verildiği bir gecedir. Mirac gecesi, Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed'in (sas) uyanıkken hem ruhu ve hem de bedeniyle âlemin ve insanlığın temsilcisi olarak fizik ve metafizik âlemlerinde gezdirildiği, kemalatta seyr-i sülûk ettirildiği, Mevlâ'nın cemalini görmekle ve sohbetine mazhar olmakla şereflendiği ve bir anda dönüp geldiği bir gecedir.

Neden bazı insanlar kıyametten sonra kurulacak mahkemeden önce Cehennem'de azap çekmekte veya Cennet'te mükâfat görmektedirler?

Bu, Peygamber'imize gösterilen birçok ayetin sembolik olduğu konusunu anlamamaktan kaynaklanmaktadır. Buna benzer bir şekilde kötülüklere verilen cezalar da ona ahirette verilecek olan cezaları önceden görebilmesi için sembolik bir şekilde gösterilmiştir.

Mirac'ı kabul edersek, o zaman Allah'ın belirli bir yer ile sınırlı olduğunu kabul etmemiz gerekmeyecek mi?

Allah sınırsız ve sonsuzdur. Fakat O, kullarıyla münasebet kurduğunda, kullarının eksik ve zayıf yaratılışlarına uygun araçlar kullanır. Bu O'nun kendi eksikliği nedeniyle değil, kullarının zayıflık ve eksiklikleri sebebiyledir. Örneğin O, yarattıklarından herhangi biriyle konuştuğu zaman, kendisinin konuşmasında sınırlama söz konusu olmamasına rağmen kulunun anlayacağı sınırlı konuşma şeklini kullanır. Aynı şekilde O, kuluna mülkünün muhteşem ayetlerinden bazılarını göstermek istediğinde, onu ayetlerin bulunduğu mekana götürür. Elbette kul, Allah gibi kâinatta var olan ayetlerin tümünü görmeye güç yetiremez. Çünkü Allah'ın bir şeyleri görmek için bir yere gitme gibi bir ihtiyacı yoktur, fakat kul bunu yapmak zorundadır. Aynı şey kulun Allah'ın huzuruna çıkması için de geçerlidir. Gerçi Allah herhangi bir mekanla sınırlı değildir; fakat kul, O'nun huzuruna çıkmak için, O'nun ayetlerinin çok yoğun olduğu bir yere gitmelidir. Çünkü kul, sınırlı güçleri ile O'nun sonsuz ve sınırsız huzuruna varamaz.

YÜRÜ KİM MEYDAN SENİNDİR BU GECE

*Gel beri ey aşk od'una yanıcı
Kendüyi maşuka âşık sanıcı

Dinle gel miracın ol şahın ayân
Aşık isen aşk oduna durma yan

Bir düşenbih gecesi tahkik haber
Leyle-i kadr idi o gece meğer

Ol hümayun bahtı ol kadri yüce
Ümmühan'ın evine vardı gece
Anda iken nâgehân ol yüzü ak
Cennet'e var dedi Cebrail Hak

Bir murassa taç ve bir hulle kemer
Hem dahi al bir burak-ı muteber

Ol habibime ilet binsin anâ
Arşımı seyreylesin görsün beni

Cebrail çün Cennete vardı revan
Gördü kim kırk burak
otlar heman

Aldı Cebrail burakı ol zaman
Ta Cenab-ı Ahmed'e geldi heman

Hak selam etti sanâ ey Mustafa
Kim mübarek hatırın bulsun safa

Dedi kim gelsin konuklarım anı
Arşımı seyreylesin, görsün beni

Bu gece zahir olur esrar-ı Hak
Gösteriserdir sanâ didar-ı Hak

Zemzem ile doldu kevn ile mekan
Arşa varır dediler Fahr-i Cihan

Hem sekiz cennet kapısı açtılar
Alemin üstüne rahmet saçtılar

Gel gidelim Hazrete, ya Mustafa
Muntazırdır anda ashab-ı safâ

Durdu yerinden hemandem Mustafa
Kodu tâcı başına ol pür safâ

Çekti ol demde Burak'ı Cebrail
Önüne düştü anâ oldu delil

Tarfetül'ayn içre ol şah-ı Harem
Geldi Kuds'e erdi vü bastı kadem

Enbiya ervahı karşı geldiler
Mustafa'ya izzet ikram kıldılar

Pes geçip Mihrâba
ol hayrü'l enâm
Enbiya ervahına oldu imam

İki rekat kıldı
Aksa'da namaz
Öyle emretmiş idi
ol bi-niyaz

Ol gece durmadı
ceylân eyledi
Şöyle kim eflaki
seyrân eyledi

Her birinden türlü hikmet gördü ol
Tâ ki vardı Sidre'ye erişti ol

Kaldı Cebrail makamında hemin
Dedi anâ Rahmeten lil alemin

Bilmezem bu yolları ben nideyim
Kim garibem bunda kande gideyim

Cebrail dedi Resule ey Habib
Sanmagil bu yerde sen garib

Senin için yaratıldı nuh felek
İns ü cinnü, hur ü cennet
hem melek

Bundan hatmoldu
benim seyrangâhım
Maverasından dahi yok âhım

Eğer geçem bir zerre denlü ilerü
Yanarım baştan aşağı ey ulu

"Ger dilersiz, bulasız oddan necât
Aşk ile, derd ile edin essalât"

Söyleşirken Cebrail ile kelam
Geldi Refref önüne verdi selam

Aldı ol şah-ı cihanı ol zaman
Sidre'ye gitti vü getirdi ol hemân

Gördü gök ehli ibadette kamu
Her biri bir türlü taatte kamu

Kim tehlil ü kimi temcid okur
Kimi tesbih ü kimi tahmid okur

Kimisini aşk-ı Hak almış durur
Ve lehü hayra-ü mest kalmış durur

Hep gök ehli cümle karşı geldiler
Mustafa'ya izzet ikram kıldılar

SOHBET-İ SULTÂN SENİNDİR BU GECE

Merhaba ya Muhammed dediler
Ey şefaat kân-ı Ahmed dediler

Her biri kutladı mi'racını
Dediler giydin saadet tâcını

Yürü kim meydan senindir bu gece
Sohbet-i Sultan senindir bu gece

Ermedi evvel gelen bu devlete
Kimse layık olmadı bu rif'ate

Çünkü kamusun görüp geçti öte
Vardı erişti ol Ulu Hazrete
Dedi kim mahbub-u
matlubun benem
Sevdiğin can ile
mabudun benem (cc)

Gece gündüz durmayıp istediğin
N'ola kim görsem Cemâl'in dediğin

Gel Habibim sanâ aşık olmuşam
Cümle halkı sanâ bende kılmışam

Ne muradın var ise kılam revâ
Eyleyem bir derde bin türlü devâ

Mustafa dedi Ya Rabbe'l'âlemin
Ey hata bû şu atâsı çok kerîm

Ol zaif ümmetlerin hali n'ola
Hazretine nice anlar yol bula

Gece gündüz işleri isyan kamu
Korkarım ki yerleri ola tamu

Ya İlahi Hazretinden hâcetim
Bu durur kim olan
makbul ümmetim

Hak Teâladan erişti bir nida
Ya Muhammed ben sanâ kıldım atâ

Ümmetini sâna verdim ey Habib
Cennetimi ânlara kıldım nasib

Ey habibim nedir ol kim diledin
Bir avuç toprağa minnet mi eyledin!

Ben sanâ aşık olucak ey latif
Senin olmaz mı dü alem eş şerif

Zâtıma (cc) mir'at edindim zâtını
Bile yazdım adım ile adını

Hem dedi kim ya
Muhammed ben seni
Bilürem görmeğe doymazsın beni

Liyk varıp davet et kullarımı
Ta gelüben göreler didarımı

Tarfet-ül ayn içere ol Fahri cihan
Ümmühan'ın evine geldi hemân

Her ne vâki' oldu ise ser-te-ser:
Cümlesin ashabına verdi haber

Dediler ey kıble-i İslam-ı din
Kutlu olsun sanâ mir'ac-ı güzin

Biz kamumuz kullarız sen şâhsın
Gönlümüz içinde ruşen mâhsın

Ümmetin olduğumuz devlet yeter
Hizmetin kıldığımız izzet yeter

Kelimeler

*Sahibü'l hullet-i vet'-tâc, ve râkib'ül bürakı fi leyleti'l mir'ac. Hazret-i Ahmed-i Mahmud-ü Muhammed Mustafa râ salevat

Râ: İçin
Od: Ateş
Kendüyi: Kendini
Meğer: Sanki
Ayan: Açık
Düşenbih: Pazartesi
Ümmühan: Amcasının kızı
Nagehan: Ansızın
Murassa: Süslü
Revan: Gitmek
Tarfetül'ayn içre: Göz açıp kapayıncaya kadar
Hayrü'l enam: Yaratılmışların en hayırlısı
Kande: Nasıl
Sanmagil: Sanma
Rah-ı aşkta: Aşk yolunda
Ser: Baş
Necât: Kurtuluş
Kamu: Hepsi, topluca
Lehü: Onun için
Rif'at: Yükseklik
Kim: Ki
Matlubun: İstediğin
Kevn: Kainat
Hatmoldu: Son buldu
Ger dilersiz: Eğer dilerseniz
Bende: Hizmetçi, köle
Atâsı: İkramı
Ol: O
Tamu: Cehennem
Bu durur: Budur
Olucak: Olunca
Dü alem: İki alem
Mir'at: Ayna
Bile: Birlikte
Liyk: Hemen
Ser-te-ser: Baştan başa
Rûşen: Aydınlık
Mâh: Ay

Not: Süleyman Çelebi'nin Mevlid'inin Mirac Bölümü'nden alınmıştır.

BİR İNSAN MİRAC'I İNKÂR EDERSE DURUMU NE OLUR?

Müslüman bir insan Mirac olayına, Efendimiz (sas)'in göğe yükseltilişine ihtiza ile baksa, kabul etmese olur mu? Hayır, Mirac ayetle sabit olduğu için tereddütsüz onay ister.

"Müslüman'ım" diyen hiç kimsenin bu olayı inkâr etme hakkı ve lüksü yoktur. İsrâ'yı -ayetle sabit olduğu için- inkâr eden Müslümanlıktan çıkar, Mirac'ı inkâr eden de ehl-i fısk ve ehl-i bid'at olur. Çünkü bu olay hakkında icma-ı ümmet vardır. Bu olayı tereddütsüz onaylayan, Ebubekir Sıddîk gibi "Şanlı Resûl ne diyorsa doğru diyordur." diyen ve İslamiyet'i yaşayan, onu yaşatmak için malını, canını feda eden de "sıddîk"lar kervanına katılır, Ebubekir Sıddîk'la (ra) beraber haşr olur, onunla cennete kavuşur.

Ayet-i kerimede geçen "kulu" ifadesi incelik ve güzellik dolu

Kur'an-ı Kerim'de Mirac'la ilgili ayet-i kerimede geçen "abdihi=kulunu" kelimesi ne kadar sıcak, ne kadar sevgi dolu bir ifadedir. Allah'a kullukta sonsuz şeref ve saadet olduğundan dolayıdır ki Yüce Allah, başka isim ve ifadelere bedel, "abd=kul" kelimesini seçmiş, onu da kendisine izafe ederek "kulunu" demiştir. Çünkü kendi katında ve İslamiyet'te en büyük makam Allah'a kulluktur. Onun için Mevlana, "Ben en büyük hürriyeti Allah'a kullukta buldum." demiş, adetâ bütün cihana duyururcasına haykırmış;

"Men bende şodem
bende şodem bende şodem...
Men bende bihizmet
serafkende şodem,
Her bende ki âzâd şeved şad şeved,
Men şâd ez ânem ki
türa bende şodem."

Yani;

"Ben kul oldum, kul oldum, kul oldum,
Ben sana hizmette
büklüm büklüm oldum,
Köleler hürriyete
kavuşunca sevinirler,
Ben sana kul olduğum
için seviniyorum."

*Sahibü'l hulleti ve't tâc ve sâhibü'l bürakı fi leyleti'l mir'ac Hazret-i Ahmed-i Mahmud-ü Muhammed Mustafa ra salevat

Allah'a kul olan kullara kulluktan, nefse kulluktan ve bütün esaretlerden kurtulur ve etki alanına giren, Allah'ın değil de arzularının kulu olan bütün köleleri ve esirleri özgürlüğüne kavuşturur. İşte Hz.Muhammed (sas) böyle bir kuldu. Bütün dünyayı Allah'a kulluğa davet etti; icabet edenlere de kulluktaki sultanlığı ve gerçek hürriyyeti armağan etti.

"Velayetiyle gitmiş, risaletiyle dönmüş"ten ne anlamalıyız?

Cenab- Hak, Mirac'ı anlattığı ayette "Rasûlünü " demedi de "kulunu" dedi. Bunun anlamı Allahu a'lem şu olsa gerek: Peygamberimiz Mirac'a peygamberlik unvanıyla gitmedi, kulluk unvanıyla ve kulluğundaki derin velayetiyle gitti. Çünkü Allah, makamlara, mevkilere, servetlere, suretlere, şöhretlere önem vermiyordu; gönüldeki takvaya, takvanın yaşama biçimine dönüşmesine, sevgiye ve kulluktaki derinliğe önem veriyordu. Peygamberimiz'in Allah'a öylesine muhabbeti, velayeti=dostluğu ve sevdası vardı ki, O'nun o dostluğu ve sevdası O'nu "a'lay-ı illiyyine=yüceler yücesine" attı, Maşuk-u Hakiki'sine ve Ezelî Sevgilisine kavuşturdu. Peygamberimiz halktan Hakk'a giderken velayetiyle gitti, çünkü o her şeyden önce kuldu. Halkın beka ve lika arzusunu Hakk'a takdim etti.

Hak'tan halka gelirken risaletiyle geldi. Çünkü O, Allah'ın elçisiydi. Hakk'ın halka mesajını ve hediyelerini getirdi. İşte "velayetiyle gitmiş, risaletiyle dönmüş" cümlesinin (Allahu a'lem) bir manası da bu idi.

Beyt-i Ma'mur

Beyt-i Ma'mur, cemaatinin çokluğu ile canlı, neşeli, yedinci kat gökte bulunan, yerdeki Kâbe'ye karşılık gelen, meleklerin gökte Kâbesi sayılan, her gün 70 bin melek tavaf eder, kıyamete kadar bir daha da sıra gelmez. Beyt-i Ma'mur'dan sonra Sidre-i Münteha gelir.

Sidre-i Münteha ve Refref

Sidre-i Münteha, Cebrail'in (as), Peygamberimize asıl şekliyle göründüğü, inciden yapılmış köşkleri ve misk kokulu topraklarıyla Cennetü'l-Me'va'nın gövdesi olan ve İlahî nurlarla aydınlanmış bulunan ışıl ışıl bir alemdir. Cennetü'l- Me'va, melekler, şehitler ve müttekîlerin ruhlarının barındığı yerdir. Sidre, Arş-ı A'la'nın altındadır. Cebrail (as) bir müddet daha Sidre-i Münteha'da Peygamberimiz'e arkadaşlık eder. Nihayet kaza ve kaderi yazan kalemlerin cızırtılarını işitecek noktaya gelirler. Tam bu sırada Cennet'ten yemyeşil bir Refref (ipek döşek) getirilir.

Fahr-i Âlem onun üzerine oturur. Melek Cebrail, Peygamberimize İlahî Huzur'un Eşiğine (Kürsî) varıncaya kadar yolu tarif eder, bundan sonrası için eşlik edemeyeceğini de, "Şayet ben bu sınırın ötesine geçecek olursam İlahî bir tecelli ile yanarım. Ancak sen bir davetlisin, ilerle!" diyerek mazeretini ortaya koyar. Çünkü burası, imkân âleminin, yaratıklar âleminin son noktasıdır. Bundan sonrası vücûb âlemidir. Allah'ın gayb âlemidir. Peygamberimizden başka hiç kimseye nasip olmamıştır. Bu noktayı Süleyman Çelebi şöyle mısralaştırır:

"Yürü kim meydan
senindir bu gece
Sohbeti sultan
senindir bu gece
Ermedi evvel
gelen bu devlete
Kimse layık
olmadı bu rif'ate!"

Buradan itibaren Hz. Peygamber "Kudsiyet Alanı" içine giriverir; işte burada Kur'an-ı Kerim'e göre aralarında iki yay veya daha az bir mesafe kalmıştır.

Hz. Peygamber tahiyyat'tan ibaret şu selamını verir:

"et-Tahiyyatü lillahi v'es-salavatü v'et-tayyibatü" (Kudsî, saf ve gönülden selamlar Allah'a aittir.)

Biz de bu selamı şöyle anlıyor ve şu şekilde takdim ediyoruz: Allahım! Senin kudsî selamın, Senin, Seni eksiksiz övgülerin, peygamberlerin ve velilerin selamları, övgüleri, hamd ve şükürleri, canlı-cansız bütün varlıklar ve o varlıkların maharetleri, hünerleri, hikmetleri ve hareketleri, övgüleri, şükürleri ve teşekkürleri, hürmet ve muhabbetleri senindir, sana mahsustur. Çünkü eşya denilen tenteneli perdenin arkasında Sen varsın. Eşyayı yaratan, kullanan, yönlendiren ve çalıştıran Sensin. Allahü Tealâ buna şöyle cevap verir: "es-Selâmü aleyke eyyuhe'n-nebiyyü ve rahmetullahi ve berekatühü." (Ey Nebi! Selam sana! Allah'ın rahmeti ve bereketleri senin üzerine olsun.) Peygamberimiz ümmetini düşünerek şöyle bir karşılık verdi: "Es-Selâmü aleyna ve alâ ibâdillahissâlihîn" (Bizlere de ve Allah'ın iyi işler yapan salih kullarına da selam olsun.) Burada Yunus'un:

"Yedi kat gökleri seyran eyleyen
Kürsünün üstünde cevlan eyleyen
"Mirac'da Hak'tan ümmetini dileyen
Adı güzel kendi güzel Muhammed"

mısralarında da görüldüğü gibi Mirac'da ümmetini dilediğini, dünyaya gelirken de "ümmetî ümmetî" dediğini, ömür boyu ümmetinin saadet ve selameti için görülmemiş eza ve cefalara göğüs gerdiğini, ahirette ümmetinin kurtuluşu için şefaat hakkını kullanacağını biliyoruz. Görüldüğü gibi her zaman ve her yerde ümmetini düşünen o şanlı ve Sevgili Peygamber'ini acaba ümmeti olan bizler ne kadar düşünüyoruz? Günde kaç defa hatırlıyor, kaç defa salat ve selam gönderiyoruz? O'nun davası gerçekleşsin diye, O'nun ilmi, irfanı, güzel ahlakı ve takvası herkes tarafından bilinsin, paylaşılsın ve yaşansın, bütün insanlık huzur ve adalete kavuşsun diye malımızla ve canımızla hangi fedakârlıklara katlanıyoruz? Hz. Peygamber'in emanet ettiği Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek ve yaşamak için ne kadar zaman ayırıyor, bu uğurda hizmet edenlere ne kadar destek veriyoruz? Bu sorulara, her an gelmesi muhtemel olan ölümden sonra muhatap olursak kurtulabileceğimize inanıyor muyuz? Bu gece bunları düşünmenin zamanıdır, zannediyorum.

Mirac, Cenab-ı Hakk'ın Habibi'ne bir ikramı ve tesellisidir. Efendimiz'in (sas), o güne kadar çekmediği cefa kalmamıştı. İşkenceler yapılmış, her açıdan boykot uygulanmış ve psikolojik baskıların ardı arkası kesilmemişti.

Mirac'ın teselli ve ikram boyutu

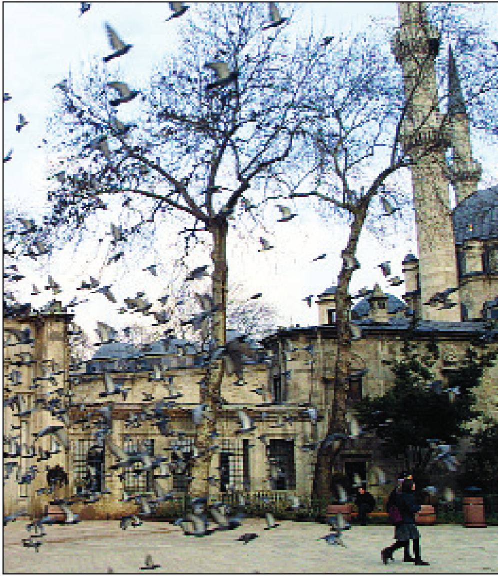
Mirac, Peygamberimiz'in velayetinin kerameti, risaletinin mucizesi, aynı zamanda Cenab-ı Hakk'ın Habibi'ne bir ikramı ve tesellisidir. Peygamberimiz, Allah'ın kelimesini yüceltme yani "Lailahe illellah Muhammedürresûlullah" ifadesini kabul ettirme uğruna çekmediği cefa, görmediği eza kalmamıştı. Bu yüzden inananları, Habeşistan'a hicret etmek mecburiyetinde kalmışlardı, sosyal boykota mahkûm edilmişlerdi, bunlardan başka bir de tutunduğu dallar birer birer kırılmış, vefalı hanımı Hatice'sini ve hiçbir zaman himayesini eksiltmeyen Ebu Talib amcasını kaybetmişti. Nihayet en sonuncu imkân, Taif'te bulunan uzak akrabaları yanında sığınılacak bir yer aramak olmuştu. Ne yazık ki orada da aradığını bulamamış, üstelik taşlanmış, haşlanmış ayakları kan içinde kalmıştı. Bütün bunlara rağmen O Şanlı Nebi'nin, Allah'a olan imanı, tevekkül ve teslimiyeti artmış; itimat ve güveni kuvvet kazanmıştı. İşte tam bu sıralarda Yüce Allah, büyük Mirac mucizesi ile Habib-i Edib'ini teselli etmiş, hiç kimsenin nail olamadığı bir mükâfata layık görmüş, çekip yüksekliğin göğüne veya göklerin yüksekliğine almış ve huzuruna kabul etmek gibi bir şerefle şereflendirmişti. Bu öyle bir şerefti ki, Mahzen-i Esrar sahibi Nizamî'nin engin ve renkli ifadeleri içinde, "Yıldızlar, yolunda kaldırım taşları gibi dizilmiş, melekler kendisine teşrifatçılık yapmış, yarım ay atının ayakları altında bir nal gibi kalmış, güneş O'nun ışık kaynağına sığınmıştı!"

Allah, bize bizden yakın iken böyle bir seyahatin hikmeti nedir?

Büyük bir ülkenin başkanının iki türlü icraatı olur.

Birincisi: Sıradan bir memuru ile muayyen bir konudaki işi hakkında telefonla görüşüp işini bitirmesidir.

İkincisi ise: Böyle hususi ve cüz'i bir iş değil, mühim, çok çeşitli ve geniş işler için büyük yetkilerle genel bir vali tayin etmesi, onun görevinin her tarafta bilinmesini temin etmesidir. Bu vali ile bazen özel telefon görüşmesi yapmakla beraber, bazen de bütün ülkeyi ilgilendirecek geniş çerçeveli işler hakkında görüşüp talimatlar vermek için, bütün ahalinin dikkatlerini çekecek tarzda, onu devlet merkezine davet eder, bilahare onun bildireceği hususların tamamen kendi talimatı çerçevesinde olduğunu herkese ilan eder. Misâldeki birinci şahıs veli, ikinci şahıs nebi olup, davet de Mirac'tır.

‘Kàb-ı Kavseyni ev ednâ’ ne demektir?

“İki yay aralığı kadar ya da daha yakın” demek olan bu tabir; esasında Efendimiz’in Mirac münasebetiyle Allah’a yakınlığının derecesini ifade eder.

Kab-ı Kavseyni, mirac mucizesinin en son ve en ileri safhasında, Peygamber Efendimiz'in Cenab-ı Hakk'ın huzuruna mazhar olduğu manevî makamın ismidir. Bu ifade mecazîdir.

Risale-i Nur Külliyatında, Kab-ı Kavseyn için, "imkân ve vücub ortasında Kab-ı Kavseyn ile işaret olunan makam," denilmektedir. Buna göre söz konusu teşbihteki yaylardan birisi imkan diğeri ise vücub olmaktadır.

İmkân, bütün mahlukat âlemini, vücub ise, zât, şuunat, sıfat, efal ve esmânın tümünü ifade eder. Mahlukatın varlığı "mümkin," Allah'ın varlığı ise vaciptir. Mümkin, "olup olmaması eşit bulunan" şeklinde tarif edilir. Bütün mahlukat bu gruba girer.

Yaratılan her mahlukun, var olması yoklukta kalmasına tercih edilmiş demektir. Allah'ın varlığı ise vaciptir, yani varlığı zâtındandır ve olmaması imkansızdır. İşte mirac hadisesinde, Allah, beşerin en şereflisi Efendimiz'i (sas) yanına ve sohbetine müşerref kılmıştır.

FOTOĞRAF: KÜRŞAT BAYHAN

NAMAZ, MİRAC'IN HEDİYESİDİR

İnsan namazda yaptığı hareket, okuduğu Kur'an ayetleri ve dualarla, Cenab-ı Hakk'la kalbî irtibata geçer ve konuşur; kâh söyleyen olur, kâh dinleyen olur.

■ ALİ DEMİREL

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Mirac'da, Cebrail aleyhisselamın dahi aradan çekilip Cenab-ı Hakk'ın huzuruna yükseldiği ve gelecek önemli bir haberi iştiyakla beklediği anda, namaz bir sürpriz ve hediye olarak karşısına çıkmış ve ümmetine farz kılınmıştır. Adeta Efendimiz, cismaniyet yolunu takip edip canlılar alemine girdikten sonra, kulluğuyla melekleşip Allah'ın huzuruna yükselmiş, yeryüzünde yaşayan ümmeti için kurtuluş vesilesi istemiş, Cenab-ı Hak da beş vakit namazı vermiştir.

Namaz davete icabettir

Namaz, Rabb'imizin davetine bir icabet manasını taşır. Günde beş defa minarelerden Ezan-ı Muhammedî okunur ve bütün insanlara bir davetiye çıkarılır. Allah (celle celâluhu) namazla bizi kendi rahmetine davet eder. Tıpkı davet sahibinin, davetlilerini kapının önünde karşılayıp, onlara izzet ve ikramda bulunduğu ve eli boş geriye göndermediği gibi, günde beş defa minarelerin başında yükselen en güzel sesle -ki Kur'an, ezanın büyüklüğünü anlatırken, "Allah'a davet eden sözden daha güzel bir söz mü olur?" (Fussilet, 41/33) demektedir- mescitlere davet eden Allah (celle celâluhu), oraya gelenleri boş çevirmeyecek; sonsuz ihsan, kerem ve rahmetinden kullarının ruh ve kalblerine gıda lütfedecek, bir Mirac yapma lütfuyla onları şereflendirecektir. Kul, bu davete icabet edip Rabb'in huzuruna gittiği zaman, eğer hakkıyla kılabilirse namazının bir merdiven haline geldiğine ve kendisini yükselttiğine şahit olacaktır. Öyle ki, yükseldiği o doruk noktada Rabb'inin kendisine çok yakın olduğunu hissedecektir.

Her namaz bir yükseliş vesilesidir

Namaz, kuvveti sonsuz olan bir varlığa teslim olma, O'na dayanma, işlerin hallini O'ndan beklemedir. Efendimiz (sas) ciddi bir mesele karşısında daralıp bir sıkıntıya maruz kaldığı ve bir tereddüde düştüğü zaman namaza kalkar, Rabb'inin karşısında elpençe divan durur ve böylece kalbini emniyet içinde ve huzura kavuştururdu. Çünkü bunu Cenab-ı Hak istiyordu. "Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir." (Bakara, 2/153) ayeti bunu emreder. Bu ayetin manasından hareketle şunları söyleyebiliriz: Yani; "Ey Allah'a inandık diyenler! Herhangi bir zorlukla karşı karşıya kaldığınız zaman, dünyevî işleriniz üst üste yığılıp çözüm beklediği zaman, içinizdeki arıza ve sıkıntıları atmak ve ferahlamak üzere namaza durun ve dua etmek üzere Rabb'inizin huzuruna gelin. Zira namaz, acziyet içinde bocalayan insanın, güç ve kuvvet sahibi olan Zat karşısında emre hazır bir vaziyette bekleyip, kulluğunu aczini, fakrını ifade etmesi demektir."

İşte bu manada namaz, insanın Cenab-ı Hak'la karşılıklı konuşma makamına yükseldiği yüce bir mevkidir ki insan, onda Rabb'iyle konuşma imkanına sahip olur. Yaptığı hareket, okuduğu Kur'an ayetleri ve dualarla, Cenab-ı Hakk'la kalbî irtibata geçer ve konuşur; kâh söyleyen olur, kâh dinleyen olur. Bir kudsî hadis bu hakikati çok güzel bir şekilde ifade etmektedir: Allah (celle celâluhu) şöyle buyurur: 'Ben kıraati kulumla kendi aramda iki kısma böldüm; yarısı bana ait, yarısı da ona. Kuluma istediği verilmiştir. Kul: 'Elhamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn - Hamd alemlerin Rabb'ine aittir' deyince, Aziz ve Celil olan Allah: 'Kulum bana hamdetti!' der. Mâliki yevmiddîn -Ahiretin sahibi deyince, Allah: 'Kulum beni yüceltti.' der. İyyâke na'budü ve iyyâke nesteîn; 'Yalnız Sana ibadet eder, yalnız Sen'den yardım isteriz.' deyince, Allah: 'Bu benimle kulum arasında bir taahhüddür. Kuluma istediğini verdim.' der. İhdinas'ssırâta'lmüstakîm sırâtallezîne en'amte aleyhim gayri'l-mağdûbi aleyhim vela'd-dâllîn; 'Bizi doğru yola sevk et, o yol ki kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoludur, gazaba uğrayanların ve dalâlete düşenlerin değil." dediği zaman, Allah (celle celâluhu): 'Bu da kulumdur, kuluma istediği verilmiştir.' buyurur. (Ebu Davud, Salat 132; Tirmizi, Tefsir 2; Nesei, İftitah 23; İbni Mace, Edeb 52.)

Müminin böyle bir namaz kılmaya muvaffak olmasının ilk şartı; namazı tıpkı bir Mirac ve Mirac'ın gölgesi gibi bilmesidir. Mümin için, her namaz bir Mirac vesilesidir; dolayısıyla bu hususta mümine düşen şey, her namazda, farklı farklı buudlarda olsa bile, Mirac'ını tamamlama olmalıdır.

FOTOĞRAF: MEHMET DEMİRCİ

Namaz, insanın kulluğunu arzetmesidir. Namaza duran insan emre hazır bir kuldur.

Tahiyyat bize Mirac'ı anlatır

Tahiyyat, namazda kulun yükselmesi için çabalaması ve kendi gücüyle gayret sarf edip sonuçta bitip tükenmesinin ifadesidir. Kul, vücudunda ne kadar enerjisi, dimağında duyarlılığı, ruhunda heyecan ve hisleri ne kadar uyanıksa, bütününü Rabb'ine yakınlaşmak için kullanır, sonra da tahiyyata oturur. Zira tahiyyatta Mirac; yani Rasulü Ekrem'e (sas), halkın yüz çevirmesine mukabil, gök kapılarının açılıp, sema ehlinin tebessüm ettiği ve Allah'ın "Lebbeyk ey kulum!" diye iltifatta bulunduğu kutlu yolculuk destanlaştırılmaktadır. Her mümin, kendi çapına ve kalbinin enginliğine göre namazını inişli çıkışlı zikzaklarıyla eda ettikten sonra, ister kendisini hesabın ağırlığı altında ayağa kalkamayacak şekilde tasavvur etsin ve otursun, isterse her şeyden âzâde, nimetleri elde etmenin havası ve sevinci içinde olsun; başka bir ifadeyle, ister cennetin koltukları üzerine otursun, isterse Necm Sûresi'nde anlatılan (Bkz. Necm, 53/1-18) Rabb'in huzuruna çıkma, karşılıklı olarak Rabb'iyle konuşma mualla makamında otursun, bütün maddi ağırlık ve külfetiyle namazı eda ettikten sonra kalbinin enginliğine ve duygularının hüşyarlığına göre Mirac'ın destanını okur.

"Et-tahiyyatü lillahi ve's-salavâtü ve't-tayyibâtü"

Tahiyyat Mirac'ı anlatmaktadır. Öyle anlaşılıyor ki, ne kadar kulluk yapsak da, bizden evvel gelip geçen, iz bırakan ve bize bir kapı açan Hz. Muhammed'e (sallallâhu aleyhi ve sellem) uğramadan Cenab-ı Hakk'ın huzuruna çıkmak doğru değil. Onun içindir ki, Rabb'imize karşı tahiyyatımızı, yani yaptığımız bedenî ve mâlî bütün ibadetlerimizi O'nun için yaptığımızı ifadeden hemen sonra, Rasulü Ekrem'e selam veriyor, "es-selâmu aleyke eyyühennebiyyü" diyoruz. Bunun manası; günah ve seyyiatımızla Cenab-ı Hakk'ın huzuruna giderken Hz. Muhammed'in (sas) arkasında saf bağlama ve bu tatlı mülakatta konuşulan şeylere kulak kesilme, ne dendiğini anlamaya çalışmadır. Evet tahiyyât, Efendimiz'in Mirac gecesinde Yüce Allah ile yaptığı selâmlaşmasıdır.

Mirac, biz mü'minler için bir imtihandır. Bu imtihanı sadıklar, doğrular geçebilir ancak. "İnanmak" teslim olmayı da gerektirir.

Mirac'ın imtihan boyutu

Mirac olayı ile insanlık, imtihan içinde imtihana tabi tutulmuştur. Yüce Allah imanda samimi olanlarla samimi olmayanları, sıddîklarla yalancıları, doğrularla yalancıları belirlemiştir. Bu manayı te'yîden Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır: "Bizim sana gösterdiğimiz 'rüya/seyr'i ancak insanları imtihan için meydana getirdik." Buradaki "rü'ya"dan maksat, otoritelere göre Mirac'dır. Bu da uykuda değil, uyanık iken yaşanmıştır.

Bu olaydan önce mümin oldukları halde "Böyle şey olur mu?" diyenler ve olayı akıllarına sığıştıramayanlar yazık ki, imtihanı kaybetmişler, imandan ve dinden çıkmışlardır. "Bunu Hz. Muhammed (sas) söylüyorsa doğrudur; çünkü O hayatında asla yalan söylememiştir!" diyenler de imtihanı kazanmış, imanda sadık ve sıddîk olduklarını ispat etmişlerdir. Sâdık ve sıddîkların piri Hz. Ebubekir'e (ra) "sıddîk" lakabı ve unvanı Mirac olayını tereddütsüz kabul etmesinden dolayı verilmiştir. Zaten mümin olmanın gereği de budur. Akıllılık da bunu gerektirir. Çünkü olayı yaşayan, dost ve düşman tarafından güvenilirliği ile tanınmış ve kabul edilmiş bir peygamber, olayı yaşatan da kudreti sonsuz Allah'tır (cc); O'nun kudretine ne ağır gelmiştir ki, Habib-i Edib'ini bir anda göklere çıkarıp, beka âlemini gezdirip, tekrar yerine koyması ağır gelsin?

Mirac ufkumuzu genişletti

■ DR. HAYREDDİN BULUT

Kainatın sahibi olan ve bütün canlıları yaratan Yüce Allah; bazen kudret, bazen hikmet ve bazen de rahmeti ile tecelli eder. Mirac'da, hem kudret, hem hikmet, hem de rahmeti bir arada olup akıllıları hayran bırakırken mütefekkirlere de yepyeni ve geniş buutlar kazandırır.

Müşrikler de 'Şimdiye kadar Müslüman olanlar, fakir, kimsesiz ve köleler olup onlara yapılan yardım durdurulursa bu dava da bitip söner.' diyorlardı.

Evet, 'yoluna güller saçacakları, kendilerinden olup tanıdıkları ve ağzından şakayla da olsa yalan çıkmadığını bildikleri halde Mekke müşrikleri bütün imkanlarını kullanarak Peygamber ve Müslümanları dışlamaktan hiç geri durmuyordu.

Bunlar ve bunlara benzer nice sıkıntılar arasında gerçekleşen Mirac'ın nice mühim yönleri hatırlattığı gibi ümmet için baştan başa rahmettir. Mirac bize şu hususları hatırlatır:

1. Yüce Allah'ın; neye ve kime değer verdiğini ve kimi desteklediğini,

2. Tabiat kanunlarının Allah'ın emrinde olduğunu,

3. Daha önce görülmemiş, işitilmemiş ve akılları durduran olay olan Mirac karşısında başta Hz. Ebubekir olmak üzere hiçbirinde tereddüt meydana gelmeyip imanları daha da artarak, sıddık derecesine yükseldiğini,

4. Tevhid akidesinin boyutlarını,

5. İslam'ın hedefinin kan dökmek olmadığını bildirmek ve emin olan Kâbe'nin etrafında çekişmelere meydan vermemek için İlahi mesajın bir müddet değerini bilemeyenlerden uzaklaştırılıp kıymetini anlayıp Kur'an'la fethedilmiş Medine'ye hicret kararına vesile oluşu.

6. Kulluğun zirvesine erişen Peygamberimiz'in (sas) tekrar ümmetinin arasına dönüp kullukla mücadeleye devam edişi.

Her Müslüman'ı gerçek kulluğa yükseltmeyi amaçlayan Mirac'ın gerçekleşmesindeki hikmet nedir? Mirac bize neleri öğretir, nelerden sakındırır? Mirac bize ne anlatır?

■ ALİ İHSAN ER

Mirac'ın hikmetleri

Mirac hadisesi, beşer idrakinin üstünde ve zaman ve mekan hudutları dışında cereyan etmiş yüce bir tecellidir. Mirac hadisesinden önce Allah Rasulü (sas) ve Müslümanlar akla hayale gelmedik zulüm ve işkencelere maruz kalmışlar, hatta bu işkencelerden korunmak için bazı Müslümanlar Habeşistan'a hicret etmişlerdir. Ayrıca bütün bu dayanılmaz zulümlerin üstüne Müslümanlar bir de müşriklerin boykotuyla karşı karşıya kalmışlardır. Daha sonra ise bu sıkıntıları Efendimiz'in dört yaşındaki en büyük oğlu Kasım'ın, ardından diğer oğlu Abdullah'ın, müteakiben maddi ve manevi destekleriyle Nebiler Serveri'nin her zaman yanında olan amcası Ebu Talib ve hakkında "Kendi zamanındaki kadınların hayırlısı İmran'ın kızı Meryem'di. Bu ümmetin kadınlarının hayırlısı da Hatice'dir." buyurduğu biricik hayat arkadaşı Hz. Hatice validemizin vefatları takip etmiştir. Peş peşe gelen bu hadiseler Allah Rasulü'nü çok üzmüştür. İşte böyle bir ortamda Efendimiz'in teşrif edilmesi O ve sahabileri için büyük bir moral kaynağı olmuştur.

Allah, gaybla ilgili esasları göstermiştir

Cenab-ı Hak, mirac vesilesiyle varlığını ve birliğini bizzat göstermek için bütün mahlukat hesabına Efendimiz'i kendisine muhatap ederek cemalini göstermekle O'nu şereflendirmiştir. Aynı zamanda Resulü'nün insanlara anlattığı cennet, cehennem, melek, ahiret.. gibi gaybla ilgili esasları bütün mahlukatı temsilen Nebiler Serveri'ne bizzat göstermiş ve bu sayede onların hak olduğu ayan beyan ortaya çıkmıştır.

Her sanat sahibi, sanatını göstermek ister

Allahu Teala yaratmış olduğu bütün alemleri, bu alemlerdeki eşsiz sanatı ve nizamı, güzel isimlerinin tecellilerini bütün mahlukat namına Efendimiz'e (sas) göstermiştir. Allah Resulü eşsiz sanat harikalarını bir bir görmüş ve en sonunda da bu sanatın kaynağı Cemalullah'la şereflendirilmiştir. Bu hadise, O'nun (sas) en büyük ve en son peygamber olduğunu da tescil etmiştir.

Asırlardır adına şiirler yazılan, paylaşılamayan Kudüs bugün de aynı özelliklerini koruyor. Miracın tohumlandığı, üç semavî dinin de göz bebeği saydığı Kudüs'te bir yolculuğa hazır mısınız?

■ ABDÜLKERİM BALCI

KUDÜS'ÜN DERİNLİĞİNE YOLCULUK

Kudüs, Doğu'nun bütün şehirleri gibi bir mabed çevresinde kurulmuştur. Kur'an-ı Kerim'in Kudüs-ü Şerif'ten bahsederken önce Mescid'den sonra çevresinden bahsetmekle öğrettiği edebe uygun olarak biz de Kudüs-ü Şerif ve çevresindeki tarihî ve kutsal mekanları Mescid-i Aksa'dan başlayarak anlatacağız. Aksa'nın merkezi de, Hz. Muhammed'in (sas) üzerinden Mirac'a yükseldiği Muallak Taşı'dır. Yahudiler için kainatın kendisinden başlanılarak yaratıldığı, Hz. İbrahim'in üzerinde oğlunu kurban etmek istediği ve nihayet Hz. Süleyman mabedinin en kutsal emaneti olan Ahd-i Atik Sandığı'nı üzerine koyduğu için; Hıristiyanlar için ahirzamanda mahşer meydanı etrafında yerleştirileceği ve Hz. İsa'nın adalet kürsüsü onun üzerine yerleştirileceği için kutsal olarak görülen bu taş, Müslümanlarca zâtından çok hâtırasından dolayı kutsaldır.

Mirac gecesinde Hz. Peygamber'in (sas) üzerinde ayak izini, altındaki mağarada mübarek başının şeklini ve nihayet Resulullah'ı ziyaret etmek istediğinde onu yerine rabteden Cebrail Aleyhisselam'ın parmak izlerini bıraktığı; kayanın hemen altındaki mağarada ise Hz. Muhammed'in İbrahim, Davud, İlyas ve Süleyman (aleyhimüsselam) peygamberler ile özel bir dua yaptıkları, Mirac yolcusunun bu dua ile uğurlandığı söylenir. Asırlar içinde çıkan gelenek, bu mağaranın altında Ruhlar Kuyusu denilen 'Berzah Alemi'nin kapılarının olduğunu ve Beytülmakdis Keldaniler tarafından yıkılacağı zaman mabedin bekçilerinin mabedin kutsal emanetlerini bu kuyuya attıklarını söyler.

Muallak Kayası'nın üzerine Emevi Halifesi Abdülmelik ibn Mervan, Türkiye'de Hz. Ömer Mescidi diye de bilinen Kubbetüssahra'yı inşa ettirir. 691 yılında inşa edilmeye başlanan bina, yeryüzünde inşa edildiği şekilde ayakta kalan en eski İslam binasıdır. İslam mimarisinin en muhteşem eseri olarak görülen bu bina tarih boyunca küçük restorasyonlar görmekle birlikte tamamıyla yıkıldığı olmamıştır. Binayı yapanlar kubbesini altın ile kaplamışlar, fakat Abbasiler döneminde yapılan bir restorasyon sırasında bu altın sökülmüştü. 1992 yılında Ürdün Kralı Hüseyin, kubbenin yeniden som altın plakalarıyla kaplanmasını sağlamıştır.

Kudüs-ü Şerif 'in müslümanlar açısından maddi ve manevi önemi oldukça fazladır.

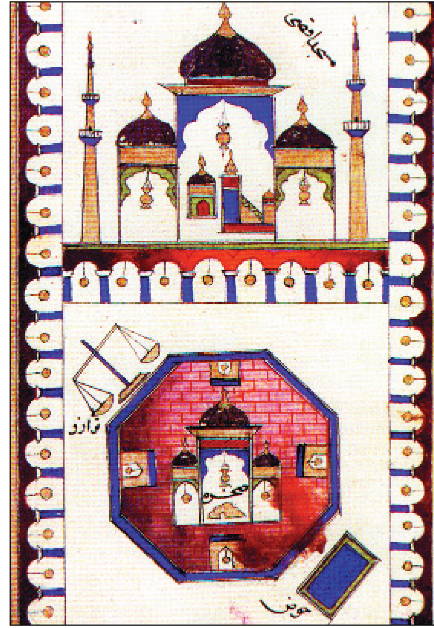

Bina Kanuni dönemine kadar dışarıda Bizans tarzı mozaiklerle kaplı idi. Kanuni iki insan boyuna kadar olan kısmını beyaz mermer, daha yukarısını mavi çinilerle kaplatmıştır. Sanat tarihçileri Kubbetüssahra'nın bundan sonra sunduğu muazzam görünüm için "Abdülmelik yerde bir altın külçesi yapmıştı, Süleyman onu göğe çıkardı" derler. Hakikaten sabah güneşinin binanın avlusundaki mermerleri parlattığı saatlerde Kubbetüssahra masmavi bir gökyüzünde uçar gibi görünür. Kubbetüssahra Harem-i Şerif alanının geometrik merkezinde bulunur ve üzerinde bulunduğu platform Harem alanının platformundan 3 ila dört metre kadar daha yüksektir. Bu yüksek platform üzerinde bulunan irili ufaklı kubbelerden özellikle Kubbetüssahra'nın doğusunda kalan Zincir Kubbesi dikkat çeker. Kubbetüssahra'nın 1/3 oranında bir maketi gibi görünen bu kubbe, Abdülmelik tarafından hazine odası olarak inşa ettirilmiş, daha sonra çevresindeki duvarlar kaldırılarak bir tür açık hava mescidine dönüştürülmüştür. Bu noktadan doğuya bakan Kudüs gezgini ileride Zeytindağı'nı ve onun eteklerinde Kidron Vadisi'ni görür. Harem-i Şerif tepesinin Zeytindağı'na bakan yakasında ise büyük bir Müslüman mezarlığı bulunur. İslam kaynakları burada 72 sahabinin yattığını söyler. Bunlardan Kudüs'ün ilk Müslüman valisi olmuş olan Şeddad b. Üveys'in mezarı yanında şehrin duvarları üzerindeki en ilginç kapılardan biri bulunur. Altın Kapısı en eski devirlerde bile şehrin doğuya bakan kapısı olmuş ve Hz. İsa bu kapıyı kullanarak mabede girip çıkmıştır. Mesih'in yeniden gelişinde yine bu kapıdan gireceğine inanıldığından Müslümanlar kapıyı Mesih gelene kadar mühürlü tutmak üzere örerek kapatmışlar ve iç kısmına büyükçe bir medrese kurmuşlardır. İmam-ı Gazali, Kudüs'te kaldığı yıllarda bu medresede yaşamış ve İhya-ı Ulumiddin'in önemli bir bölümünü burada yazmıştır. Kubbetüssahra'nın güneyinde Aksa Camii yer alır. Anlatıldığına göre burası Hz. Süleyman döneminde mabedin bir parçası olmayıp Süleyman Peygamber'in çalışma odasının bulunduğu mekandı.

FOTOĞRAF KÜRŞAT BAYHAN

Muallak Kayası'nın üzerine Emevi Halifesi Abdülmelik ibn Mervan, Türkiye'de Hz. Ömer Mescidi diye de bilinen Kubbetüssahra'yı inşa ettirmiştir.

Mescid-i Aksa'nın eski gravürlerinden.

Aksa Camii'nin burada olma sebebi Hz. Ömer'in Kudüs'ü fethettikten hemen sonra burada kurdurduğu küçük mesciddir. Hz. Ömer mescidin özellikle Muallak Kayası'nın güneyinde olmasını, böylelikle Yahudilerin kıblesi ile Müslümanların kıblesinin karıştırılmamasını istemişti. Aksa Camii ilk defa 705 yılında yapılmış; ancak zemini dolgu bir zemin olduğundan hemen her depremde yıkılmıştı. Bugün ayakta duran bina büyük oranda 1969 yılında bir Yahudi'nin çıkardığı yangından sonra yeni baştan yapılmış bir binadır. Kudüs gezgininin kaçırması gereken bir mekan da Aksa Camii'nin hemen altındaki Kadim Aksa'dır. Burada Mirac gecesinde toplanan gelmiş geçmiş bütün peygamberler Hz. Peygamber'in arkasında saf durup namaz kılmışlardır. Aksa Camii'nin hemen güneyinde, artık şehir duvarlarının dışında MÖ altıncı yüzyılda kurulmuş olan İkinci Beytülmakdis'in kalıntıları bulunur. Ancak bu noktaya ulaşmak için Kudüs gezgini geri dönüp Harem-i Şerif alanının kuzey kapılarından birinden çıkarak şehrin içindeki kutsallar gezisini tamamlamalıdır. Kuzeydeki kapılardan biri Müslüman gezgin için özellikle manidardır. Hıtta Kapısı, Kur'an'da kendisinden bahsedilen bir kapıdır. Kur'an anlatımına göre İsrailoğulları Ürdün çöllerinde gezdikleri yıllar boyunca işledikleri günahlardan dolayı Allah tarafından uyarılmış ve Kutsal Şehir'in kapısına geldiklerinde bu hatalarını "Hett, Hett" diyerek ikrar etmeleri istenmiştir. İsrailoğullarının gururu bunu kaldırmadığından bu kapıya geldiklerinde Rabb'i aldatmaya çalışarak "Hıtta" diye bağırmışlardır. Hıtta, buğday demektir. 800 metre rakımlı bir tepe üzerine kurulu Kudüs, civarda su problemi olmayan nadir şehirlerden biridir. Şehir üç su yatağı üzerine kurulmuştur ve Kidron Vadisi boyunca akan Silvan yeraltı suyu bugün dahi faal durumdadır. Eski Şehir'in hemen batısında da tarihin en eski dönemlerinden beri su toplama havuzları bulunmuş, hatta Yafa Kapısı'nın hemen dışındaki alana Mamilla (Mâye min Allah=Allah'tan bir su) adı verilmiştir. Herhalde şehrin bu sudan almış olduğu nasibe ithafen Resulullah'a atfedilen bir hadiste Muallak Kayası, yeryüzünün bütün tatlı sularının altından doğduğu kaya olarak betimlenir.

İsra Sûresi'nin "bâreknâ havlehû" (etrafını mübarek kıldık) ifadesini bu su kaynaklarına yoranlar olduğu gibi bunu mânâ alemindeki bir teberrük olarak algılayıp bu ifadeyi Kudüs'ün yakın çevresinde yaşamış ve ölüp defnedilmiş enbiya ve evliyaya atfedenler de olmuştur. Ayetin belirttiği çevrenin nereler olduğu konusundaki farklı rivayetler bu çevreyi Kudüs'te ölüp gömüldüğü bilinen Hz. Davud, Hz. Süleyman, Hz. Zekeriya, Hz. Yahya, Hz. Meryem gibi İslam peygamberleri ve Eski Ahit'te peygamber olduklarından bahsedilen 120 şahsı kapsayan dar yaklaşımdan, güneyde Hz İbrahim, İshak ve Yakub'un gömülü bulunduğu El-Halil Şehri, kuzeyde Hz. Yusuf'un mezarının bulunduğu Nablus, batıda Hz. Yunus'un mezarının bulunduğu Tel Aviv ve doğuda Musa'nın mezarının bulunduğu Eriha şehirlerine kadar yayılan geniş kapsamlı yaklaşıma kadar bir yelpaze sunar Kudüs gezginine ve Ürdün Nehri'nin batısında bulunan kutsal toprakların hemen tamamını bu bereketli topraklara katar. Bu toprakların coğrafi olarak "bereketli hilal" diye bilinen Nil-Fırat yayının tam göbeğini oluşturuyor olması da gezginin damağına bir tebrik tadı daha sürer. Miracın mekanı Müslümanlığın kutsal şehirler hiyerarşisinde Kudüs üçüncü sırada gelir. Mekke'deki bir ibadetin onbin, Medine'dekinin bin ve Kudüs'tekinin beşyüz kat sevabı olduğu şeklindeki hadis bu hiyerarşiyi ifade eder. Yine Hz. Peygamber, Mescid-i Aksa'yı sırf ziyaret etmek için kendisine doğru yolculuğa çıkılacak üç mescidden biri olarak belirlemiştir. Şehrin erken dönem İslamiyet'indeki önemi Batılı İslam uzmanları (müsteşrikler) tarafından sürekli tartışma konusu edilmiş ve şehrin ancak Arap hanedanları arasındaki otorite kavgasının bir parçası olarak kutsallaştırıldığı iddia edilmiştir. Kudüs'ün Müslümanların ilk kıblesi olduğu hususunda tartışma yoktur. Kudüs bir buçuk yıldan az bir süre Müslümanların ilk kıblesi olmuştur. İster bir hanedan kavgası sonucunda olsun isterse dini temeller üzerinde olsun yedinci yüzyıl sonunda Kudüs'ün İslamiyet'teki öneminin artık tesis edilmiş olduğunu görüyoruz. Bu dönemde "Fezâil al-Kuds" (Kudüs'ün Faziletleri) adı altında çoğu peygambere atfedilen çeşitli derleme kitapların ortaya çıkmış olduğunu görüyoruz. Bunların bir kısmının Müslümanlaşan Hıristiyan ve Yahudiler tarafından İslamiyet'e kazandırılan inanışlar oldukları muhakkaktır. Örneğin yaratılış ve kıyametle Kudüs'ün irtibatlandırılması Yahudi kaynaklı bir bilgidir. Buna göre kainat Kudüs'te Kubbetüssahra'nın altındaki taştan başlanarak yaratılmıştır ve kıyamet gününde mahşer meydanı da onun etrafında kurulacaktır. Hadiste kıyametin Kâbe'deki Hacerül Esved'in yerinden kalkıp Kudüs'teki bu taşı ziyareti ile başlayacağı anlatılmaktadır. İslam inancında Kudüs'ün kutsallığı iki temele dayanır: Hz. Davud'dan başlayan Tevhid dini geleneği ve Hz. Muhammed'in (sas) Mirac'ının yeryüzündeki ucu oluşu. Bu açıdan Kudüs'ün kutsallığı abartılamayacak kadar önemli ve nettir. Kur'an, Mescid-i Aksa'yı "etrafını mübarek kıldığımız mescid" diye tanımlayacak, hadisler de onu duaların kabul edildiği bir "harem" alanı olarak betimleyecektir. Mescid-i Aksa'nın harem alanı olarak ilan edilmiş olması özellikle önemlidir.

Muallak Kayası, Mirac gecesinde Hz. Peygamber'in (sas) üzerinde ayak izini, altındaki mağarada mübarek başının şeklini ve (kaya) Resulullah'ı ziyaret etmek istediğinde onu yerine rabteden Cebrail Aleyhisselam'ın parmak izlerini barındırmaktadır.

Bu onu fıkhî olarak Mekke ve Medine ile aynı statüye koyar. Hakikaten hiç değilse Emeviler döneminde bu statüye sahip çıkılmış ve aynen Mescid-i Haram'da olduğu gibi Aksa çevresindeki mesken ve malların kiralanması yasaklanmış, hacıları konuk eden kişinin onlardan para almaması hükme bağlanmıştı. İslam tasavvufu için Kudüs'ün ayrı bir önemi vardır. İdris, İsa ve Hz. Muhammed'in buradan göğe yükselmiş olmaları temelli olarak Kudüs, Mevlâ ile olan irtibatın en yüce mertebesine ulaşılabilecek olan şehir olarak görülmüş ve İslam mutasavvıfları hayatlarının bir kısmını Kudüs'te geçirmişlerdir. Kudüs'ün İslam için önemi Haçlı seferleri ve Kudüs'te kurulan Haçlı yönetimi sonrasında oturaklaşmıştır. 1187 yılında şehir Haçlılardan alındığında İslam âleminin tamamında pan-İslamcı bir hedefin gerçekleşmesi kutlanmıştır. Bundan sonra Kudüs kuzeyden gelen hacılar için hac rotasının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş, şehri egemenliğinde bulunduran İslam hükümdarları Kudüs'e ve Mescid-i Aksa'ya yapacakları yatırımları birer ibadet neşvesiyle gerçekleştirmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması ve İslam topraklarının çoğuyla birlikte, Kudüs'ün de Batı emperyalizminin işgaline düşmesiyle birlikte Kudüs İslam âleminin ezilmişliğinin sembolü haline gelmiş, onun kurtuluşu ile ümmet-i İslam'ın kurtuluşu arasında manevi bir bağ kurulmuştur.

Mirac'dan bize gelen hediyeler nelerdir?

Efendimiz (sas), Mirac gecesi inanan insanlara bir dizi sürprizlerle döndü. Onlar şimdi bizim göz bebeğimiz.

Beş vakit namaz, şirk koşmayanların Cennet'e girecekleri müjdesi ve Amennerresulü…

1 Beş vakit namaz ki, aslında mükâfat itibarıyla elli vakit ibadettir. Efendimiz sanki Mirac'taki ilahi lezzeti tadınca, o imkanın, kendi istidatları nispetinde müminlere de verilmesi için niyazda bulunmuş ve niyazı kabul edilerek, o kapı, müminler için de bir ölçüde açık bırakılmıştır. Bu gerçeği de, "Namaz, müminlerin miracıdır." diye ilân buyurmuştur.

2 Şirk koşmayanların ebedî olarak Cehennem'de kalmayıp, Cennet'e girecekleri müjdesi.

3 Bakara Suresi'nin son iki ayeti. Bu son iki âyet, Cibrîl vâsıtasıyla nâzil olmamış, Resûlullah Efendimiz bunları Mirac gecesinde vâsıtasız olarak işitmiştir. Bundan dolayı Bakara Suresi, Medine devrinde nazil olmuştur, ancak o takdirde bu iki âyet müstesna olarak daha önce nazil olmuş demektir. (Elmalılı)

Bu duanın ruhunun anlaşılabilmesi için, bu ayetlerin Medine'ye hicretten yaklaşık bir-bir buçuk yıl önce Mirac'ta vahyedildiği göz önünde bulundurulmalıdır. O dönemde imanla küfür arasındaki çatışma çok şiddetli idi ve müminlere yapılan işkenceler en aşırı dereceye ulaşmıştı. Ve bu sadece Mekke ile sınırlı değildi.

Tüm Arabistan'da bir müminin huzur içinde yaşayabileceği bir yer yoktu. Bu şartlarla başa çıkabilmeleri için Müslümanlara bu dua öğretilmişti. Allah, kuluna kendisine nasıl dua edeceğini öğrettiğinde, kul bu duanın kabul olacağından emin olabilir. Bu nedenle bu dua Müslümanlara büyük cesaret verdi ve en çok işkence gördükleri zamanlarda bile huzur içinde olmalarını sağladı. Ayrıca bu dua, onlara arzularını kontrol altında ve bu duada öğretilen sınırlar içinde tutumlarını ve bu arzuları yanlış yollara kanalize etmemelerini de öğretiyordu. Bu nedenle bu duada düşmanlara karşı acımasızlık, intikam gibi dünyevi hiçbir konuya değinilmemektedir. Buna o dönemde acil ihtiyaç vardı; çünkü Müslümanlar büyük zorluklar, maddî kayıplarla karşı karşıya kalıyorlar, işkence çekiyorlar ve hem fiziksel hem de ekonomik baskı altında tutuluyorlardı. Müslümanların bu duasında yer alan yüce ideallerle, o dönemde çektikleri işkenceler arasındaki zıtlık, onların bu kritik dönemde bile, ahlâkî yönden nasıl eğitildiklerini göstermektedir. İşte bu, her gerçek müminin ulaşmak için çalışması gereken yüce ahlakî seviyedir. (Tefhimu'l-Kur'an, 1/199)

4 Et-Tahiyyâtü duası. Mirac'ta Allahu Teala ile Resulullah (sas) arasında geçen bir ulvî mükâlemenin, Tahiyyat (Teşehhüd) duâsı şeklinde kutlu bir hatıra olarak müminlere bırakıldığı kitaplarımızda yer alır. Efendimiz tarafından öğretildiği kesin olan bu mübarek duânın, Mirac gibi mümini yükselttiği âşikârdır.

5 Melekleri, Cennet'i ve Allah'ın Cemâli'ni gördü. Efendimiz (sas), iman esaslarının hakîkatlerini göz ile görüp, melekleri, Cennet'i, âhireti, hattâ Cenâb-ı Hakk'ı göz ile müşâhede etti.

Amenerrasûlü'nün fazîleti

Efendimiz (sas) , bu dualarla dua ettiği zaman, Allah tarafından "Peki, kabul ettim" buyurulduğu Müslim ve Tirmizî'de rivayet edilmiştir. Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet olunan bir hadis-i şerifte buyurulmuştur ki: "Her kim geceleyin Bakara Sûresi'nden bu iki âyeti okursa ona yeter." Diğer hadis-i şerifte de Fahr-i Risâlet Efendimiz buyurmuştur ki: "Allahu Teâlâ, Bakara Sûresi'ni iki âyetle sona erdirdi ki, bunları bana arşın altındaki bir hazineden verdi. Bunları öğreniniz, kadınlarınıza, oğullarınıza belletiniz, öğretiniz. Çünkü bunlar hem salattır, hem duadır, hem Kur'ân'dır."

Hz. Ömer ile Hz. Ali (r.anhümâ)'den rivayet edilmiştir ki, her biri, "Aklı başında bir adam görmezdim ki, Bakara Sûresi'nin sonundaki bu âyetleri okumadan uyusun." demişlerdir. "Cibrîl, Hz. Peygamber'e Bakara Sûresi'nin sonunda 'âmin' demeyi telkin etti." diye de Ebu Meysere'den gelen bir rivayet bulunmaktadır.

Bir vakit namazı bile kaçırmak bize üzüntü vermeli, bir daha geri getiremeyeceğimiz o ulvi görevi, kulluk vazifesini yitirmenin hüznünü ve üzüntüsünü yaşamalıyız.

■ CEMİL TOKPINAR

Namaz miracında yükselmek

Otobüsle seyahat eden birisi, namaz vakti geldiğinde şoförün yanına gider.

- Müsait bir yerde durur musun, namaz kılacağım. der. Şoför ise:

- Duramam, sonra kaza edersin, diyerek başından savmak ister.

O halis mü'min, namazını vaktinde ve hakkıyla kılmak için otobüsü durdurur ve iner.

Vakit gece yarısıdır. Issız bir dağ başında, zifiri karanlıkta ve kimsesiz kalakalmıştır. Sonrasını bilmiyorum; ama onu yalnız bırakmayan Bir'inin olduğundan ve bütün dünyasını aydınlatıp kolaylıklar sağladığından eminim.

Kendimden biliyorum çünkü. Bir keresinde bilmediğim bir güzergâhta seyahat ediyordum. Hemen her yolculukta yaşadığım "namaz sancısı" öylesine kaplamıştı ki her yanımı, uyuyamıyordum.

Birlikte yolculuk yaptığımız bir arkadaşıma: "Namaz geçmek üzere. Ben şoföre namaz için ricada bulunacağım. Durmazsa ineceğim." dedim. Kaşlarını çatıp, alaycı bir ifadeyle:

- Ya sen aklını mı kaçırdın, demesin mi?

Gerçekten ben aklımı mı kaçırmıştım? Namazı bu kadar düşünmekte haksız mıydım?

Babam, bir gece dayısına misafir oluyor. Sabah uyandığında dayısının oğlunun hıçkıra hıçkıra ağladığını görünce başına kötü bir şey geldiğini sanıyor. Sebebini sorduğunda aldığı cevap ilginç:

- Sabah namazına kalkamadık. Baksana, güneş doğmuş. Onun için ağlıyorum.

Evet, namaz için ağlanır, namaz için akıl kaçırılır, ona can ve canan feda edilir. Ne yazık ki bu gerçek tam anlaşılmıyor. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki, namazı düşünmek "delilik", kılamayınca ağlamak "gariplik" olabiliyor!

Gerçekten, "İmandan sonra en büyük ve en mühim mesele olan namaz"ın bir vakti geçirilince hiçbir şey olmamış gibi normal mi karşılamalıyız? Bir vakit namazı kaçırmak sıradan bir hadise mi? Sabaha kadar dünya kupası maçlarını izlemek mantıklı, ama sabah namazını düşünmek gereksiz mi?

Büyük velîlerden Beyazıd-ı Bestamî Hazretleri bir gün sabah namazına uyanamaz.

Namaz, Yaradan'ın (cc) karşısına çıkıp "Ben senin kulunum." tekmilini vermektir. O şuurla tekbir getirmeli, o bilinçle yönelmeliyiz bizi kuşatan Gerçek Güc'e.

Sabah olduğunda o kadar üzülür, o kadar ağlar, nefsini suçlayıp yüreği yanarak öylesine bir istiğfar eder ki, bu yüzden affedilir ve sabah namazının sevabından daha fazla ecir kazanır. Bunu gören şeytan ertesi gün o zatı erkenden sabah namazına uyandırır. Çünkü, mü'minler sevap kazandıklarında şeytan kahrolur.

Acaba bu zamanda, namazı kaçırdığında ağlayan, pişman olan, tövbe ve istiğfar eden, nasıl kılabilirim diye çırpınan ne kadar mü'min var dersiniz? Namaz, başta Peygamberimiz (sas) ve onun güzide ashabının üzerinde titrediği muhteşem bir ibâdettir. Bir mü'min namazını kaçırdığında yer yerinden oynamalı, aklı başından gitmeli, tövbe ve istiğfar için Allah'a el açmalı, yalvarmalı, af dilemelidir. Çünkü, sözünü ettiğimiz; bizim, kâinatın ve her şeyin Sahibi, Sultanı, Yaratıcısı olan Allah'ın huzuruna girme; O'nun dergâhında secdeye kapanma; canımız, cananımız, biricik varlığımız, sevenimiz, sevgilimiz olan Zât-ı Zülcelâl'e ibadet etme meselesidir.

Dünyada hiçbir şey bundan daha mühim, daha lüzumlu, daha sevimli, daha vazgeçilmez olamaz. Eğer burada bir eksiğimiz varsa, hatâ bizdedir. Bir mü'min, haftada bir, ayda bir namazı kaçırmayı normal göremez, kabullenemez! Namazlarımızı kaçırıyorsak, bu gidişe 'dur' demek, silkinmek, titremek, ihmalimize isyan etmek, "Artık yeter" demek durumundayız.

Osmanlı'da büyüklüğünü ifade ve o vecde ayna tutabilmek için Mirac'ı öven miraciyeler yazılmış ve asırlarca şevk içinde okunmuştur.

Miraciyeler yeniden canlandırılmalı

Hazreti Peygamber Efendimiz'den (sas) bahseden tüm edebi eserlerde mirac hadisesinden de övgüyle bahsedilir. 'Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları' adlı eserin yazarı M. Ekrem Karadeniz, miraciyenin tarihçesini ayrıntılarıyla anlatmaktadır. Nâyî Osman Dede tarafından bestelenen ve dinî musikimizin en sanatlı eseri olan miraciye, Mirac gecelerinde okunurdu. Altı bölümden oluşan miraciyenin her bölümü başka bir makamdan bestelenmişti ve her parçası "bahir" adını alıyordu. (Miraciyenin 1. bahri segâh, 2. bahri müstear, 3. bahri dügâh, 4. bahri nevâ, 5. bahri sabâ, 6. bahri ise hüseynî makamlarında bestelenmiştir.)

Miraciye her yıl Recep ayının 27. Mirac gecesinde başlayıp Ramazan ayının başına kadar İstanbul/Şehzade Camii gibi vakıf tahsisatı bulunan sultanların yaptırdığı (salâtin) camilerinden başka bazı mevlevihane ve dergahlarda da okunurdu. Eseri, bitişik iki kürsüde yer almalarına itina edilen ve aynı üstaddan meşketmiş iki kişi birlikte okur, kürsülerin altında oturan zâkirler de her bahirden önce miraciyeye mahsus ve usulle bestelenmiş tevşih ilahilerini söylerlerdi. Her mısranın sonunda "sallû aleyh" denir ve 6. bahir esnasında Münacat'a kadar her mısranın sonunda "minne's-salât" (bizden salât-ü selam olsun) diye terennüm edilirdi. Münacat esnasında her mısranın sonunda zakirler tarafından "İkbel yâ Mücib" (Dualarımızı kabul et ey Dualara İcabet Eden) denilirdi. Böylece miraciye son bulurdu. Münacat okunurken dinleyicilere gülsuyu serpilir, şeker ve şerbet dağıtılır, ayrıca kaynamış süt ikram edilir ve bu iş, vakıf yoluyla yürütülürdü.

Miraciyenin Nâyi Osman Dede (1642-1729) tarafından yazılışı şöyle anlatılır: Osman dede, ömrünün son yıllarında, Üsküdar Doğancılar'da Nazuhi dergahında misafirmiş. Miraciye'nin güfteleri gece rüyasına Nasuhi Efendi tarafından kendisine ilham edilmiş.

Mi'rac neden sadece Hz. Muhammed (sas) Efendimiz'e tahsis edilmiştir?

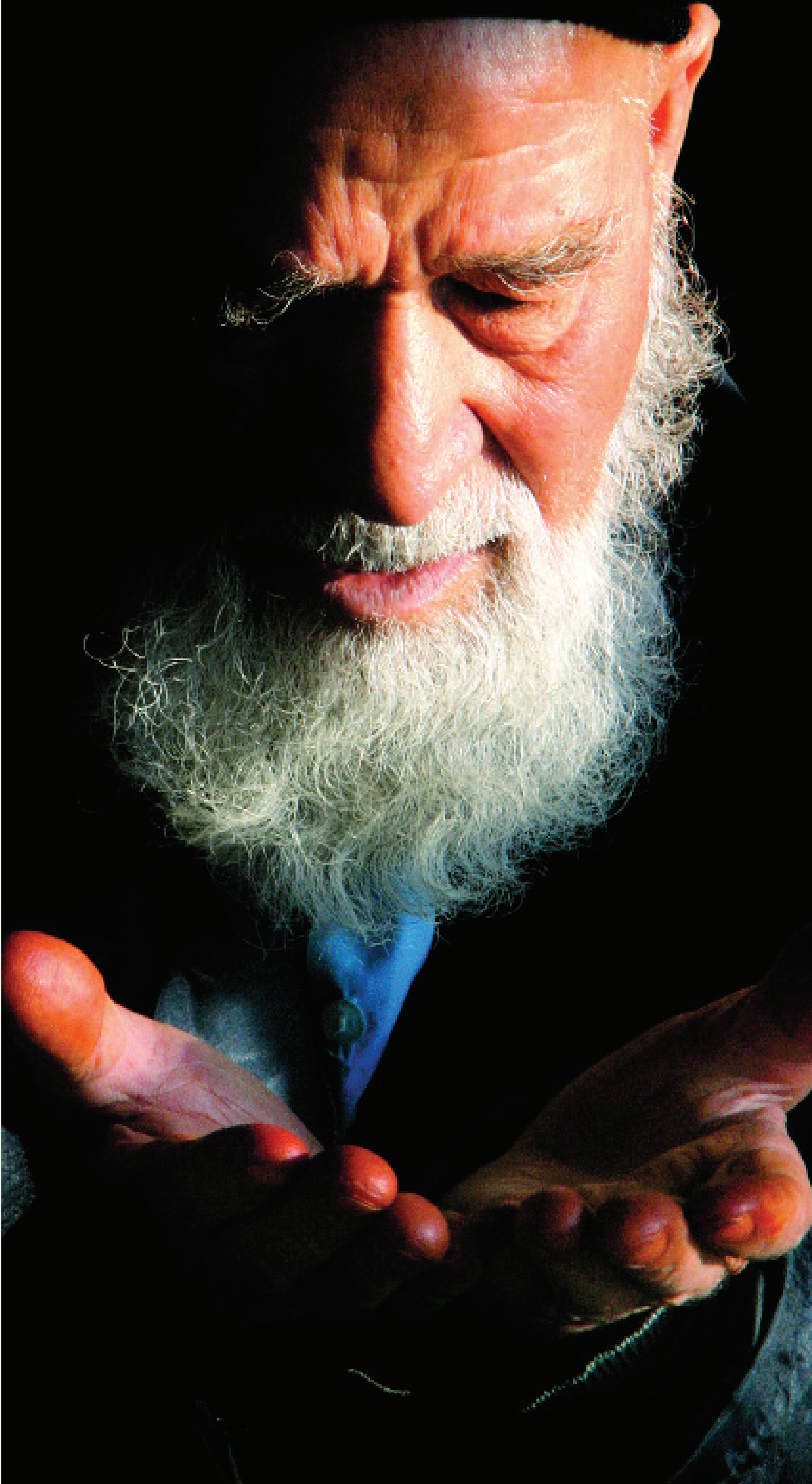
Yürü kim meydan senindir bu gece
Sohbet-i Sultan senindir bu gece
Ermedi evvel gelen bu devlete
Kimse layık olmadı bu rif'ate.

Doğru diyor Süleyman Çelebi. Ne insan, ne cin; ne melek, ne peygamber bundan önce hiç kimse Mevlâ ile görüşme gibi bir devlete nail olmadı, hiç kimse Mirac gibi bir asansöre bindirilmedi ve hiç kimse mertebelerin en yücesine çıkarılmadı, Sultan'ın sohbetine mazhar olmadı. Dolayısıyla hiçbir ümmete Mirac Gecesi gibi bir gece verilmedi. Çünkü dost ve düşmanlarının ittifakıyla güzel ahlakın en yüksek derecesi O'nda bulunuyordu. O alemin Yaratıcı'sının sonsuz kemaldeki cemalinin görünmesi ve gösterilmesine araç oldu. O, alemlerin Rabb'inin, her yerde birliğini ve tevhidin bütün mertebelerini aleme ilan etti. Alemin Sahibi'nin, eserlerindeki güzelliklerin işaretiyle Allah'ın Zat'ındaki sonsuz güzelliklerine ayna oldu, O'nu sevdi ve başkalarına sevdirdi. Allah'ın kudret mu'cizelerini, kıymettar mücevherlerini en yüksek çapta ve boyutta tanıttı ve teşhir etti. Türlü türlü ziynetlerle süslendirilen şuurlu yaratıkların gezme ve tefekkürüne açılan Allah'ın şu kâinat sarayında cinlere, insanlara ve meleklere Kur'an aracılığıyla rehberlik etti. Allah'ın nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığını, nereden gelip, niçin gelip ve nereye gittiğimizi en yüksek ve en mükemmel bir şekilde açıklayan, risalet vazifesini kusursuz ifa eden, şükrün, zikrin, ibadet ve itaatin, dua ve niyazın en çaplısını, en ısrarlısını, en şevklisini, en yorucusunu, en zevklisini, en coşkulusunu Allah'a O takdim etti. Böyle bir Zat, elbette Kàb-ı Kavseyn makamına çıkacak, ebedî saadetin kapısını çalacak, imanın gaybî (görünmeyen) hakikatlarını görecek ve Mirac'la lütuflandırılacak ve şereflendirilecektir ve öyle olmuştur.

Bu sebeple biz, Kâinatın Fahri'yle iftihar ediyoruz, gecemizle iftihar ediyoruz; bizi O'nunla ve O'nun geceleriyle şereflendirdiği ve nuruyla aydınlattığı için Mevlây-ı Zülcelâl'e şükürler, hamdü senalar ediyoruz. Mirac, Kâinatın Efendisi Hz. Muhammed'in (sas) ümmeti adına Cenab-ı Hak'la ömrî görüşmesidir. Milletin vekili olan bir başbakan nasıl cumhurbaşkanıyla aylık, haftalık görüşmelerde bulunur, milletinin arzu ve isteklerini ona takdim eder, cumhurbaşkanının emir ve dileklerini de millete getirir; aynen öyle de Hz. Muhammed (sas), bütün yaratıkların vekili, cinlerin ve insanların son peygamberi sıfatıyla, Kâinatın Yaratıcısı ve Hâkimi Yüce Allah ile ömrî görüşmesini yapmış, insanlığın en büyük arzusunu takdim etmiş: Ya Rabbi ümmetim BEKA istiyor, LİKA istiyor, diye niyazda bulunmuş, ümmetinin affını dilemiştir. Cenab-ı Hak'tan, Süleyman Çelebî'nin ifadesiyle:
"Ümmetini sana verdim ey Habib
Cennetimi onlara kıldım nasib"
müjdesini alıp gelmiştir.

FOTOĞRAF: REUTERS

Mirac gecesinde NE YAPMALIYIZ?

Mirac gecesinin meyvelerini toplamalıyız, adeta onları yudumlamalı ve hazmetmeliyiz, Mirac'la gelen mesajı anlamalıyız ve Mirac'la gelen on emre kulak vermeliyiz. Beş vakit namazın Mirac'la geldiğini düşünüp, namazla Mirac macerasını hatırlamalıyız ve her namazla adetâ Mirac'ı yaşamalıyız. Bakara Sûresi'nin son ayetlerindeki dualar gibi dua etmeli, elimizden geliyorsa Cevşen'i hatmetmeli veya en azından bir miktarını okumalıyız. Küstürdüklerimizden helallik almalıyız, annemizin, babamızın ellerini öpüp, ihtiyaçlarını karşılayıp, onları memnun etmeliyiz. İyiliğini gördüğümüz insanlara karşı vefalı davranmaya söz vermeliyiz. Günahlarımızı affettirebilmemiz için bir taraftan sadakalar vermeli, bir taraftan da, bir daha işlememek üzere günahlarımıza tövbe-istiğfar etmeliyiz. Ölmüşlerimiz adına hayırlar yaparak, sadakalar vererek ve Fatihalar okuyarak anmalıyız. Küçüklere şefkatli, büyüklere hürmetli davranmalı, kimseyi incitmemeliyiz. Alimlere saygıda kusur etmemeli, ilim meclislerine koşup giderek, sohbeti dinlenebilecek alimlerin derslerine katılmalı, ilimle ve çalışmakla cehaletin, didişmenin ve fakirliğin belini kırmalıyız. Beş vakit namazı hayatın gayesi bilmeli, bu geceden itibaren onu asla bırakmayacağımıza söz vermeliyiz.